

The Project Gutenberg eBook of Kun ruusut kukkivat: 5-näytöksinen huvinäytelmä, by Maiju Lassila

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Kun ruusut kukkivat: 5-näytöksinen huvinäytelmä

Author: Maiju Lassila

Release date: June 4, 2015 [EBook #49136]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KUN RUUSUT KUKKIVAT: 5-NÄYTÖKSINEN
HUVINÄYTELMÄ ***

Produced by Jari Koivisto and Tapio Riikonen

KUN RUUSUT KUKKIVAT

3-näytöksinen huvinäytelmä

Kirj.

MAIJU LASSILA

Arvi A. Karisto, Hämeenlinna, 1912.

HENKILÖT:

"Mamman Liisa", keski-ikäinen talonneito.

Silja, nuori tyttö, edellisen sukulainen.

"Pekka Eevastiina" (Pekka Leopold Huutava), rampa ruotiukko.
Jorkka Maijanpoika Jurtikka, |

Antti Hermanni Juikurinen, |
Simo Aleksanteri Matikainen, | rautatien-työmiehiä.
Pekka Polykarpus Riemuton, n. 60-v. |
Mikko Siunattu, |
Miihkuli Petrinpoika Rehvakka, kulku-kauppias.
Löppö-Leena, kylän akka.
Kaisa Josefiina.
Joukko nuorta väkeä.

ENSIMÄINEN NÄYTÖS.

Mamman Liisan tupa. Lieden luona alasinpölkky.
Pekka Eevastiina nukkuu sängyssä.

Mamman Liisa (Hioo kirvestä, keskellä tupaa seisten, laulaa hyräillen, kieputtelemalla kuin ajatuksissaan, piippunysä suupielessä.)

Kun kukkivat kaunihit ruusut, oi, joi kuin ne kukkivat, oi! Kun kukkivat ihanat ruusut, niin sydän se lemmestä soi.

(On lopettanut hiomisen, ottaa piippunysän ikenistänsä ja sylkääse pankon eteen hieman kumartuen, Pekka Eevastiinalle.) Alapas nousta siitä, Pekka, ja rapea siivoamaan tupaa. (Kopistellen piipustaan porot pankolle. Kovemmin.) Pek-ka! (Nykäisee kengän kärestä.) No, Pekka! Ala nousta ja lakaise tupaa! (Pekka Eevastiina herää, virutteleikse ja haukottelee.) Mene tiedä vaikka tähän viskaisi vieraksi niitä rautatien työmiehiä, niin onhan toki lattia puhdas. (Pekka kohottautuu unisena istumaan. Liisa touhuu raappien lonkkaansa.) Minä tästä pistäännyn hakkaamassa halot ja sinä keittää höyräytä vaikka huttua, niin saa tässä mahansa täyteen. (Lähdön hommassa.) Ja jos se tädin tyttö, Silja, tulee silläaika, niin sano, että jos vaan on vieraita, rautatiemiehiä, niin... tiedäthän... että kristillinen meno... (päättävästi) ja kaikki silmän pyynti ja lihan himo pois. (Menee.)

Pekka Eevastiina (Pitelee sivujansa, vaivaloisesti.) Ah näitä sivuja... näitä köyhän kupeita, kun ne ovat kankeat. (Kuontuu lakaisemaan, nurkuen.) Ja tuo jalkakin liikkuuttaa vain lönttyyttää... lönttyyttää ja liikkuuttaa jalka. (Lakaisee.)

Juikurinen (Saapuu evässäkki olalla. Panee säkkinsä penkille. Hymyilee yleensä usein, on laiska, mojakan näköinen makkara. Kuin tervehdykseksi.) Tässäköhän se on sen Mamman Liisan talo?... Josta ne kylällä juttusivat?

Pekka Eevastiina (Lakaistessaan kytystellen.) Sen on talo. Mamman Liisan on talo. (Lyö luudan tyngän lattiaan.) Mistäs kaukaa tämä vieras on?

Juikurinen (Leikkisänsävyistä viisautta puhuen.) Ka, kovinkos kaukaa sitä kehtaa olla... Sieltä vain ilman aikojaan Savon puolelta maailmaa. (Puhaltaa piippuunsa.) Ja sinä taidat olla se tään talon ruotilainen... se, jota ne kuuluvat ihan Pekka Eevastiinaksi haukkuvan.

Pekka Eevastiina (Kävellä kyykehtii luuta kädessä, kumarassa kuin lakaistavaa etsivä, kykkien.) Ka, kukapas muu tässä akkaväen työt tekisi, kun emännän oma aika menee miesten töillä. (Mennä kytystelee pankon luo puuhailemaan. Kuin itseksensä.) Kukapas... kukapas se olisi Eevastiinana, jos ei Pekka itse olisi!... Kukapa se tekisi... kukapa se tekisi akan työt?

Juikurinen. Ka, kukapa se! (Panee tupakkaa.)

Pekka Eevastiina (Toistelee kuin yksin.) Kukapa, kukapa se tekisi. (Oikaisee itsensä, eloisemmin.) Taidat olla niitä rautatien tekijöitä?

Juikurinen. Ka, niitä. (Syyttää piippuaan, puhuu kuin leikkiä laskien.) Siellä meidän puolella on tään paremman miehen työstä aina semmoinen puutos, jotta ei tahdo saada tuota oman kupeensa kuopimistakaan esirukouksia rukoilemallakaan, niin arvelin, jotta lähtee häntä ja tehdä sipaisee tään rautatien. (Vie tulitikun lieteen.)

Pekka Eevastiina (Liikkaa kattilaa hakemaan.) Vai niin on siellä työnpuutteesta vastus!

Juikurinen. Niin... Köyhän ei kannata sitä muuta kuin kielellään lipaista niinkuin jouluherkkua.

Pekka Eevastiina (Entiseen tapaansa.) Täällä taas on vastus työn paljoudesta. (Toistelee vaivaloisesti.) Työn... työn paljoudesta ja arkipäivistä on täällä köyhälle vaiva ja vastus. (Panee kattilan liedelle.) Tämänkin talon emännän hartiat höyryävät työn ääressä yhä kuin paras saunan uuni. (Syyhyttelee kuvettaan vaivaloisesti.) Höyryävät... höyryävät ne sen eukon hartiat...

Juikurinen. Mhy... Niinhän ne kertoivat, jotta tällä ei ole vielä niin kuin sitä, jonka kylkiluusta hän on alussa tehdä pyöräytetty... tällä tään talon Liisalla. (Sylkäisee.)

Pekka Eevastiina. Ei... ei ole sitä... ei ole. (Piippuaan varaten, tarkotuksella.) Minkälainen tupakkavuosi siellä sillä puolen maailmaa tuli? (Istahtaa.)

Juikurinen (Ojentaa tupakkakukkaronsa.) Ka, onhan näitä tässä... näitä senpuoleisia. (Menee asiaan.) Ja taitaakin tässä olla akalla iso talo?

Pekka Eevastiina (Panee tupakkaa.) O-onhan tässä sitä lääniä. Papillekin kun menee verona kolme sakkia paljasta ruistakin, niin on siinä silloin jo hyvä ala tätä surun ja murheen laaksoa.

Juikurinen. Soo! (Laputtelee savuja, hyvillään.) Mutta kas kun hänellä ei ole vielä sitä vaimon päätä. (Viekkaudella udellen.) Ei taida olla täällä päin niin kuin tätä luonnolle käypää?

Pekka Eevastiina. O-ohan sitä miestäkin täällä... Viime pyhänäkin olivat tapelleet akoista... tästä Pekka Kellulan työstä ja siitä Muttilaisen leskestä. (Oikoilee piipun sytytettyänsä sivujaan nurkuen.) Ah, näitä sivuja! Ah, näitä köyhän kupeita!

Juikurinen. Vai ihan tapelleet. (Jatkaa tiedusteluaan.) No, mikähän on sitte synnä, kun eukko ei ole jo niin kuin (laputtaa savuja) siihen aviosäätyyn sotkeutunut... koskapa itse tekee talossa miehen työt?

Pekka Eevastiina. Ka, sepä on itsekullakin aina oma esteensä. (Nurkuen, toistellen.) Oma... oma esteensä on itsekullakin meillä. (Kohottautuu patukkaa ottamaan.)

Juikurinen. Ka, niinpä se olla köröttää. (Menee taas asiaan.) Vaikka ei suinkaan tällä Liisalla mitään maallista estettä lie?

Pekka Eevastiina. Ka, ei maallista. (Ottaa patukan.) Mutta entäs tämä?

Juikurinen (Muljauttaa.) Hm...! On siinä roima patukka.

Pekka Eevastiina (Vaivaloisesti.) Onhan siinä sitä! (Taivuttelee patukkaa, selittää vääntäen;) Se tään Liisan äidin mies sattui vielä naimisiin mentyäänkin yrittämään toisten eukkojen kanssa sitä (pyörittelee sormiansa kuin sillä asiaa kuvataksensa)... sitä pimpelin-pompelia... sitä (nykäisee merkitsevästi kyynäspäällään) niinkuin nyt meille miehille yleensä sattuu... Herra hänen sieluansa siitakin synnistä armahtakoon. Ja se eukko sai siitä vähän silmänvihä... (nykäisee taas) ukkoparka onnistui, niin pahasti... niin meni eukko-vainaja ja karsi tämän patukan metsästä. (Hieroksii jalkaansa, hiukan ähkien, piippu hampaissa.)

Juikurinen. Soo!... Vai niin ohraisesti kävi miehelle... (Lisää.) Jotta eukko sai vihit...

Pekka Eevastiina (Toistelee kuin jalkaansa valitellen.) Patukan... patukan karsi eukko... Paha ilmako tulee, kun tuota jalkaa taas kolottaa ja (laputtelee savuja) sadettako tuo piippukin ennustanee, kun ei pala... Ja (painelee peukalon kynnellä piippua)... ja sillä patukalla se sitte voiteli miehen ja sanoi sitä uudesti synnyttävänsä ja kuului vielä ilkkuneen, jotta... ah tuota kolotusta!... ilkkuneen, jotta "lähteekö sinusta se pimpelin-pompelin halu". (Nousee vaivaloisesti, panee patukan paikoilleensa.) Ja siitä astipahan on patukka ollut tämän talon seinällä... opiksi ja varotukseksi. (Käy kohentamassa tulta liedessä, toistella kytystelee.) Opiksi, opiksi ja varotukseksi on aina seinällä patukka.

Juikurinen (Katsahtaa patukkaan.) Vai siksi!

Pekka Eevastiina. Siksi... Siksi on... siksi on patukka talossa. (Palaa istumaan.) Kuollessaan heitti tälle tyttäreelleen perinnöksi patukan... (Kytystellen.) Ja kummako se sitte on, jos tään puolen miehet eivät uskallakaan tässä talossa katsoa vaimon päälle... niinkuin himoitaksensa häntä. (Nykäisee merkitsevästi kyynäspäällään)... Niinkuin se sanassa seisoo.

Juikurinen (Vetelee pieksujensa varsia suoriksi.) Vai niin on vienyt miehiltä luonnon!

Pekka Eevastiina. Niin on... niin on vienyt... niin on vienyt luonnon! Ja Liisa vain tässä laulelee tyttönä kuin lintu. Itse tekee miehen työt ja säilyttää patukkaa, mutta huoneentaulusta hän siitä huolimatta pitää lujasti kiinni... siitä nimittäin, jotta (nykäisee kyynäspäällä:) "Vaimot olkaat miehille kuuliaiset niinkuin Saara oli sille (nykäisee) Aabrahamilleen."

Juikurinen (Tyytyväisenä asiaansa.) Vai tunnustaa hän toki itsepuolestaan sitte tään "sanan ruoskan".

Pekka Eevastiina (Vakuuttavasti.) Tu-unnustaa. Varsinkin lain, mutta myös evankeliumin. Oikein onkin jumalinen eukko. Käy kirkossa eikä uneuta Sanaa. (Menee toiseen asiaan.) Minut sitte otti ja huusi ruotilaisavissuonista tähän näitä akkaväen töitä tekemään. (Panee mällin.) Se tää Hartikaisen Pekka oikeastaan aikoi minut huutaa, mutta sitte tuli tämä "Mamman Liisa" väliin ja laski minusta hinnan viiteenkymmeneen markkaan, niin Pekka sitte arveli, jotta joutaa saada Liisa hänet.

Juikurinen (Kuin sovitellen.) Ka, samapahan se on sinullekin, missä talossa olet... Kun Liisakin kerta huoneentaulut pyhittää.

Pekka Eevastiina (Kohtaloonsa tyytyen.) Ka, mitäs sillä on väliä! Saman makuistahan tää on leipä ja lämmin joka talossa. (Pureksii mälliään. Kuin terhistyen.) Ja kunhan tässä minulla ei olisi tämä toinen jalka ruvennut reistailemaan, niin ei se Liisa enää lauleleisikaan tyttönä, kun minä olisin terhistynyt. (Lähtee jalkaansa hieroksien liikkaamaan pankon luo. Nurkuen.) Mutta tää jalka... tämä jalka se vie jo pois semmoiset halut... Tää pahennus se pilaa koko miehen. (Ottaa sianruokapytyn.) Tuo sianruokakin on taas vietävä kaukaloon. (Poistuu pyttyinensä. Juikurinen katsahtaa patukkaan, kumartuu, ottaa penkin alta hiehon nahan ja mittailee sitä pieksunsa vartta vasten, tuleeko miten pitkät varret.)

Mikko Siunattu (Saapuu.) No, kuins se nyt hurisee?... (Niistää nenänsä.) Kuins hurisee, Antti Hermanni?

Juikurinen (Haukottelee laiskasti.) Ka, mikäpäns tässä! Talo on semmoinen, jotta Savossa tämä jo olisi hovi. (Venytteliks.) Papin elojakin kuuluu menevän tuonne kolme suurta piikkosäkkillistä.

Mikko Siunattu (Vilkastuneena.) No, mikäs siinä sitte! (Riisuu konttia selästään.) Jos hän nyt sitte on vähä niinkuin kova... eli kuin häntä sanoisi... tää Liisa itse, tarkotan, niin... panen tuohon penkille tuon kontin (tekee sen)... niin mitä häntä tarvitsee niinkuin luonnolle ottaa... tään nyt sinun. Vai kuin sinä häntä aattelet? (Touhuaa.) Kuin... kuin sinä aattelet, veli?

Juikurinen (Hymyilee.) Ka, eipähän tuo nyt syöne... (leikkiä laskien) näin suolaamatonta.

Mikko Siunattu (Istahtaa, puuhailee kenkiensä kanssa.) Kuin hän nyt söisi! Tässä nyt esimerkiksi tää minä. Nain sen Huttusen Pekan lesken. (Tiukentaa kintturemeliä) Kylä häntä moittii... niinkuin kipakkaluontoiseksi moittii. Moittivat, parjaavat. Minä siihen arvelen: pauhatkoon, arvelen, akka aikansa. Kun taivas aikansa sataa, niin se selkenee, — kun akka aikansa pauhaa, niin hän lakkaa... Ja niin hän sitte aina lakkasi. (Tiukentaa toista kintturemeliä.)

Juikurinen (Mukautuen.) Ka, eipähän se aikaansa enempää kestä ijäinen kadotuskaan.

Mikko Siunattu. Kuin hän nyt enempää kestäisi! (Hankailee lapikkaiden pohjia lattiaan) Ja niinkuin nyt tääkin vaimoväki, kun hän aikansa riitelee ja... sanotaan nyt, että kun hän on "kova", niin sitte hän on sen päälle pehmeä... ja niin kuin hellempi... eli kuin häntä sanoisi... (Etsii housuntaskuista jotakin) Niin jotta se on silloin niinkuin metkaa... tai kuin häntä sanoisi... niinkuin hiikutin hyvä tään aviomiehenkin olla, kun se eukko sitte pussaa ja kun hän muiskaa ja... (touhuaa) sen toransa päälle, tarkotan, kun hän muiskaa... Ja kun hän vielä, tää akka, pesee ja paikkaa housut ja paidat, niin... (selvittelee piippuansa) niin se on niin hiikutin hyvä... se tää naimisissakin olo, jotta hän on (selvittelee)... niin hän on kuin saisi kielellään livaista sitä itseään autuutta.

Juikurinen (Raapii hymyillen, hyvillä mielin korvallistaan.) Mhyh!

Mikko Siunattu (Ruuvailee piipunvartta.) Niin hän on ryökäle hyvää, se eukolla olo! (Raaputtaa poskeaan.) Ja siks toisekseen, kuule, tää eukollisena olokin on vähä niin, jotta se maistuu... tää rakkaus, tarkotan... maistuu paremmalta, kun on maha täysi, kuin silloin kun hän on tyhjä... Tuo piipun peräruuvi pahuus kun ottaa ja reistaa, hänkin!... Niin jotta se tää Liisan iso talo on siinä avioliitossakin niin kuin yhtä tään rakkauden... kuin häntä sanoisin... *lisää*. (Menee touhukkaana hakemaan pankolta piippurassia.)

Juikurinen. Ka, eipähän se nälkäistä itse autuuskaan ilauta.

Mikko Siunattu. Ei... Ei hän maista siltäkään kuin vesi nälkäiselle... tää autuuskaan. (Rassaa, toistellen). Reistaa... reistaa tuo piipun pakana... Ja vielä toisekseen... jos tää nyt sinäkin... jos pysyt Sanassa... tai niinkuin uskot, niin se tuokin akan kovuus pehmenee... Jos et vain sitte itse ota ja tee niinkuin tätä: tee *syntiä*.

Juikurinen (Valmistuu lähtöön kuin asiansa päättänyt.) Ka, mitäpäns tuossa. Nai hänet pois akan. (Kuin kohtaloonsa alistuva.) Sillä tottapa se pitää kunkin kristityn ottaa se ristinsä kantaaksensa.

Mikko Siunattu (Rassaa piippuaan.) Ka, kuinkas! (Toistele.)... Kannettava hän on risti... on hän...

Hyvä siitä tulee. Ja kun vain otat ja uskot ja riiput Sanassa niinkuin se minun isäukkonikin hänessä riippui... siinä Sanassa... (Äkkiä) Ja etkös sinä olekin siihen isääsi... siihen ukko Juikuris-vainaaseen, kova uskomaan? (Pyyhkii rassin housuihinsa) Vai kuin?

Juikurinen (Venyttelikle seisaallaan.) Ka, ainahan sitä on koetettu vaeltaa sitäkin kapeeta tietä.

Mikko Siunattu (Varustautuu lähtemään.) Ka, sittepä siinä ei ole enää niin mitä... Kun sinä nimittäin uskon asioissa pärjää... Se, nääs muuten tää Mamman Liisa, näet, on kova Sanan ja sakramentin päältä... niin minä niinkuin arvelin, jottei, arvelin, tulisi siinä... kuin häntä sanoisi: *pietti*.

Juikurinen (Varmana.) Ei, perhana, siinä tule piettiä... uskossa.

Mikko Siunattu. Ka... no sitte...

Pekka Eevastiina (Palaa. Itsekseen puhellen.) Possu siellä vain syö... syö ja lihoo sika siellä.

Mikko Siunattu (Kuin ilostuen.) Ka, yhähän se Pekka Eevastiinakin elää!
Ja vieläkö sinulle mitä kehtaa niinkuin kuulua?

Pekka Eevastiina (Kuin surkeillen.) Mitäpä näistä köyhän kuulumisista!... (Kuin itsekseen valitellen.) Köyhän ja vanhan kuulumisista... (Terhakammin.) Siitä rautatiestähän tuota kuuluu kaikille muille kuuluvan... (toistellen) siitä, siitä kuuluu kuuluvan muille.

Mamman Liisa (Saapuu helmet koholla.) Joko se Pekalla kiehuu huttuvesi? (Katsoo kattilaan.) No, onhan siinä että jo näkyy. Vaikka saisit vähä lisätä vettä, kun sieltä on se tädin Silja syömään tulossa. (Vie kirveen penkin alle ja laskee helmansa alas.) Ka näillä mainhan se tää Mikko Siunattukin taas on! Entäs tämä toinen mies? Onko tämä sitä rautatien roikkaa?

Juikurinen (Hymyillen.) Ka, pelkkää sitäpä sitä vain ollaan.

Mamman Liisa (Askareissaan.) Vai niitä olet sinäkin! (Hieman muuttuen.) Niitä kuuluukin olevan jo tässä pitäjässä kuin Israelin lapsia Egyptin maassa.

Mikko Siunattu (Vahvistaa, vilkkaasti.) Niitä... niitä mestarejahan tää Antti Hermanni on... (Varustautuu tupakanpanoon lopullisesti)... niitä... niitä hän on aina sieltä rikkaan Maaningan takaa, ja itsensä sen jumalisen ukko Juikurisen poikia hän vielä on.

Mamman Liisa (Varusteleikse tupakan panoon; itsekseen äskeitä omaansa toistellen.) Israelia... Israelia Egyptin maassa... niin on niitä täällä.

Mikko Siunattu (Panee tupakkaa; toistelee omaansa.) Ukko... ukko Juikurisen poika hän on, Antti Hermanni. (Liisalle.) Ja se on uskovaista... taikka niinkuin ristikansaa se tään Juikurisen puolen kansa, eikä semmoista syntistä ja paatunutta väkeä niinkuin nyt tääkin... (pistää tupakkakukkaron vyönsä alle) vaikkapa nyt tääkin minä.

Mamman Liisa (Panee tupakkaa, kuin itselleen paheksuen.) Täällä tuo kääntyy jo koko kansa sen isäpaholaisen uskoon. Kirkossakävijöitäkään ei ole enää senkään vertaa kuin ennen vanhaan kuuluu olleen mustanpenkin istujiakin. (Sytyttää piippunsa.) Tottapa se sitte rankaisee siitä, kun eivät enää pelotkaan kasva, vaikka heitä taivaan mannalla syöttäisi. (Mikko Siunatulle.) Tultako sinä? He tästä! (Antaa tulen piippuun.)

Mikko Siunattu (Hokee.) Ka!... No! (Sytyttää.) Pah... pah... pah, pah! (Lähtöä touhuten, Juikuriselle.) Ka niin, Antti Hermanni..? (Merkitsevästi.) Kuten siis puhuttu, niin... (Liisalle.) Ja yhäkö se tääkin Liisa on vain niinkuin tää tyttö? (Touhuaa rukkasiensa etsien.) Yhäkö... yhäkö hän on vain tyttö... (Pekka Eevastiinalle.) Sano sinä, Pekka Eevastiina, hänelle (tekee lähtöä)... sano hänelle, sano, jotta hänen pitää ottaa mies... Sillä, sano Liisalle, että Sanassakin seisoo, että parempi se on naida kuin... niinkuin... kuin häntä sanoisi: palaa. (Ovessa, jäähyväisiksi.) No... ka niin...

Mamman Liisa (Juikuriselle, kuin itsekseen arvellen.) Vai sieltä sinä olet oikean ristikansan puolesta! (Äkkiä.) No, entäs onkos siellä niin kunnollisia hampaankatsojia, että saisivat hammaskivun asettumaan paljaalla suuhun katsomisella?

Juikuriselle (Kierrellen.) Kyllähän sitä Savon maassa on viisasta, jos lie hurskastakin.

Mamman Liisa. Minulla kun on jo kahtena yönä tuota poskihammasta pakottanut, niin lähetin jo hakemaan Lullu mustalaista sitä tohtoroimaan, mutta missä hän viipynee, kun sitä ei jo näy. (Muuttaa puheen äkkiä.) Vaikka taitaisit sinäkin ymmärtää sen verran hampaan päälle?

Juikurinen (Kierrellen, leikkisällä sävyllä.) Ka... Enpä häntä ilkiä suorastaan kehua... Se riippuu paljon hampaastakin.

Mamman Liisa (Nopsasti.) No, sittepä tässä asia selkeneekin, niin jotta ei tarvitse mustalaiselle maksaa... Tulehan ja katso, piruko se tuota poskihammasta siellä oikein jäytää, kun se viime yönäkin sitä jomotti kuin olisi sata pirua ollut syntistä hampain järsimässä. (Avaava suunsa keskellä tupaa seisten, käskee.) Tulehan tarkastamaan.

Juikurinen (Tottelee, hieman epäröiden. Tarkastelee suuta, päätänsä kallistellen, jotta paremmin näkisi. Puhuu ymmärtävän sävyllä.) Terveen näköiset hampaathan ne ovat... mutta... Onko niitä useinkin kolottanut?

Mamman Liisa (Suu auki puhuen.) Eihän niitä usein. (Neuvoo sormellaan.) Katsohan tuota... poskihammasta... Näkyykö?

Juikurinen (Tirkistää suuhun.) Niinpähän näkyy olevan. Hittokohan sille on tullutkaan, kun se... (tarkastaa visummin.) Kylläpä on ilennyt heittäytyä hammas pahoille kujeille. (Tarkastaa yhä visummin. Omalla tavallaan.)... Ei siellä Savon maassa ilkiä hampaat pitää tuommoista peliä.

Mamman Liisa (Käy sylkäisemässä.) Pahanhengen hammas... kun rupeaa reistailemaan työaikana! (Pureksia vätystä toista suupieltään.)

Juikurinen (Jatkaa omaansa.) Mutta kyllähän siitä kalu tulee, kun tässä vain ensin keksitään konstit.

Mamman Liisa (Jatkaa omaa harmittelevana.) Pahanhengen kiusauskin on helpompi kantaa kuin tuo hammassarky. (Pyörähtää touhuissaan kuin voitokkaasti, toiseen asiaan menen.) Niin-kuin-niin! (Äkkiä Juikuriselle.) No... ja entäs sitte? (Puoli-itsekseen, touhuten.) Entäs sitte, kysyi piru pyöveliltä.

Juikurinen (Kuin pulassa.) Ka, eipä tässä sitte enää mitä sen ihmeempää ilkiä olla. (Lähtöä tehden.) Pistäännyn vain tässä ulkosalla haukottelemaan nuo enimmät unen perut pois. (Menee, kuin selitellen jäähyväisiksi.) Unen... unen perut haukottelen tässä ijakseen pois.

Mamman Liisa (Itsekseen.) Aika miehen makkara! Kuka syntinen hänet lie siittänyt senkin. (Silja saapuu nyytteinensä.) Ka siinähan se jo Siljakin työntyy! (Tervehdykseksi.) No-o ka, tyttö nyytteinesi! Siitäkö rämmit Kiikkisen Rapasuon poikki?

Silja (Asettelee nyyttejensä penkille. Yksin ollessansa tunteellinen, muulloin aina reipas.) Ka siitähän tuota. (Nyytti putoaa.) Tuo nyytin pahuus, kun ei penkillä kestä! (Panee nyytin takaisin penkille.) Ja se Ahvenaisen leski kun sanoi, jotta ne rautatieläiset ostavat kahvia, vaikka olisi miten paljon keittäjiä... niin arvelin, jotta joudanhan tästä minäkin kahvinkaupalle.

Mamman Liisa (Touhuaa tupankanleikkuupuuhiissa, rallattaa omissa askareissaan jotenkuten rallatuksen mukaan kuin lehahtelemalla hieman liiakhdellen.) Ral-la-la-la j.n.e. (Leikkelee tupakan lehtiä penkillä veitsellä, Siljalle.) Katsopas, Silja, sitä pannua ja pane siihen sikuria ja kahvia, niin saa tässä vaikka tulokahvit härpätä, jotta ei kieli suuhun kiinni kuiva. (Silja tottelee. Liisa viheltää äskeistä laulua. Äkkiä) Entäs, Silja... joko sinä olet saanut sulhasen?

Silja (Ynseästi.) No mitähän minä nyt tuolla tekisin! (Estää pannun kuohumasta) On tässä vielä ikää... Nyt kun se kuohuu... tuo kahvi!... Äs! (Estää)

Mamman Liisa. No eikös se jo Pekka Suruttoman poika? (Merkitsevästi, työssään.) Niin-kuin-niin... rakastanut?

Silja (Ynseästi.) No siitähän minä nyt huolisin... laiskasta pojasta. (Puuhailee) Joka on kuin tyhjä tuppi... koko poika!

Mamman Liisa (Kuin itsekseen, toistellen.) Rakastanut... rakastanut... Ah, se rakkaus... ah, se rakkaus... Usko, toivo ja rakkaus! (Kuin osaksi Siljalle puhuen.) Jos tässä sattuisi kunnon mies niissä rautatienmiehissä, niin... (varmemmin) niin vaikka tässä vielä rakastuisinkin. (Raappii kuvettansa.) Vaikka... vaikka tässä tyttö rakastua rävyttäisi. (Jatkaa työtään. Kuin itsekseen.) Olisikin tässä mies tarpeen... Tuosta Pekasta ei ole enää taikinan alustajaakaan. (Ryhtyy panemaan tupakoita kukkaroon, vihellellään samalla säveltä: Nyt kukkivat j.n.e.)

Jorkka (Aina reipas, rehti, mutta ei puukkopuheissaankaan itse asiassa raaka, vaan on se tavallista peloittelevaa näyttelemistä, pohjaltaan leikkiä, vaikka tekeytyykin kuin olisi se totta. Saapuu reilusti, hytkäyttää Liisan vihellyksen tahdissa jonkun askeleen.) He-hei!... Täälläpä!... Eukot täällä viheltävät ja (Siljaa tarkottaen) tyttärillä kahvi kiehuu! (Viskaa laukkunsa penkille.) No, terve taloon sitte!... Terve ja (Siljalle, äkkiä, reilusti)... sanonko ma jo vieläkin enemmän?

Mamman Liisa (Kuin kylmäkiskoisesti ja itsekseen.) Sanonko ma!... Siinäkin taas yksi tyhjällä rehentelijä. (Jorkalle.) Oletko sinä saman

maan uskonveljiä kuin tämä äskenenkin mies... Juikurinen, vai mikä Joikurinen se olikaan?

Jorkka. Häh? (Rivakasti.) Minäkö!... Ei, emäntä! Elä usko! Tämmöiset pojat ovat siitä maasta, josta lauletaan jotta: (Laulaa reippaasti.)

Kun Härmän pojat ajavat niin tien on oltava (rennosti) auki... auki... auki! Kun Härmän pojat...

(Keskeyttää. Pekka Eevastiina palaa vesiämpäriä kantaen.) No tuo se nyt on varmaankin se Eevastiina. (Asettuu Siljan eteen, kädet housuntaskussa kuin rehennellen, ja katsoo silmiin) Ja tämä korea tytön nupukkako se on sitte se kuuluisa "Mamman Liisa"? (Silja yrittää poistua, mutta Jorkka asettuu eteen) Häh, Liisa?... Sinäkö se olet se "Mamman Liisa"?

Silja (Sysää syrjään, katse kuin ujona maassa, närkästyen.) Mene siitä! (Menee ohi ja ryhtyy nyyttejään järjestelemään.)

Pekka Eevastiina. Liisa on se, joka siellä tupakkaa kukkaroon panee. Tämä on Silja.

Jorkka (Raapaisee niskaansa muka harmista.) No perhana!... Ja minä kun jo arvelin rakastua tähän väärään Liisaan. (Lähestyy Liisaa rehdisti) Sis-so!... Se on siis tämä se oikea.

Mamman Liisa (On noussut. Menee vastaan ikäänkuin urhoollisesti.) Ei sitä meidän talossa säikyttä, jos yksi mies vastaan tulee. Annappas tulta piippuun!... Onko sinulla tikkuja?

Jorkka (Kopeloi taskujaan nopeasti.) No pitää olla! (Raapaisee tulen ja sytyttää Liisan piipun. Kuin ihastuneena.) Niin sitä pitää. Reilusta pelistä se pitää Härmän poika.

Mamman Liisa (Puhaltaa savut. Äkkiä.) Mikä sinun nimesi on?

Jorkka (Kuin kehuena.) Kasteesta asti Jorkka. Kova rautatien junkkari, ankara puukkomies ja kuulu naisten viettelijä.

Mamman Liisa (Nostaa kätensä, varottavasti.) Mitä siihen tulee, niin... (käskeväällä päänliikkeellä) niin suu poikki tässä talossa semmoisista! (Omituisesti.) Niin-kuin-niin!

Jorkka (Muka oudostuen.) Elä helkkarissa!... Pulska ja iloinen eukko... Mutta ettäkö siis rakkaudestakin suu poikki?

Mamman Liisa. Joo... mutta... (omitusesti) mutta sana ja sakramentti se jöötä pitää! (Kuin voitokkaana.) So, siis, poika, rakkaudesta! (Kuin asiaa selittäen.) Niin jotta jos ei kerran ole sormusta ja pappia, niin... (nyökkäilee omituisesti, voitokkaasti) niin-kuin-niin!... Niin-kuin-niin, Härmän poika!

Jorkka (Pannen leikiksi.) "Niin-kuin-niin"! (Pekka Eevastiina pesee pyttyä.) Mitä "niin-kuin-niin"?

Mamman Liisa (Topakkana.) Niinkuin sana ja sakramentti vaatii, niin on kaikki tässä talossa... Että siis ensin vihkiminen ja vasta sitte muu... se muu rakkaus... Mutta jos ei niin, niin silloin (vetäisee kädellään kuvaavasti suunsa editse) näin suu poikki niistä puheistakin tässä talossa.

Jorkka (Rehennellen, omalla tavallaan leikiksi pannen.) Elä lemmolla!... Rakkauskin siis on tässä talossa alettava papista ja papin rouvasta ja vasta sitte... Errr? .. perrr... (rennosti) kiroonks ma jo? Vai? (Lähentelee Siljaa.) Silja!... Eh, Silja! (Yrittää laulaa.)

Ja lemmi sinä tyttö Härmän poikaa...

Mamman Liisa (Topakkana keskeyttää, sysää Siljan kamarin ovea kohti.) Silja pois... (Käskevämmin.) Kamariin Silja ja paikalla! (Sysää kamariin, lukitsee oven. Kuin voittaja.) Siellä on nyt likka kuin kaapissa, sanoi mamma tytöstänsä.

Jorkka (Kuin harmistuen.) Mutta perhana! (Ikäänkuin uhkaavasti.) Sun saamari!

Mamman Liisa (Tavallisesti, asiaa selittäen.) Reilu mieshän sinä näyt olevan, mutta... (ottaa pieksua orren päästä) mutta ensin usko ja kristillinen meno, ja sitte vasta rakkaus, (Tarkastelee pieksun ompelusta, kuin itseksseen.) Jokohan tuokin pieksu ratkeaa. (Tarkastelee kenkää itseksseen, laulaa kiekutellen.)

Ja rakkaus se syämmehen syttyy, kun ruusut ne kukoistavat.

(Äkkiä Jorkalle.) Mitenkä paljo sinulla jo on ikää?

Jorkka (Rennosti liikehtien.) Naima-ikä, ja sekin jämpti ja hiuskarvan päälle kuin apteekein vaa'alla mitattu.

Mamman Liisa (Halveksien) Noo! Vielähän tässä nyt hiuskarvat ja muut harjakset... ikää mitatessa! (Äkkiä iloisesti Jorkan edessä, silmiin katsoen.) Entäs osaatko sinä laulaa sen laulun, jotta: (Laulaa kiekutellen, laulun mukaan Jorkan edessä hieman lehahdellen kuin tanssiliikkein. Sävel sama kuin "Nyt kukkivat", mutta laulaa makeammin jaetut tavut pitkään vetäen:)

Voi, voi su-ua, Akse-eli ju-ulma,
kun Hilma-asi hylkäisit sä-ä!
(Lehahtelee kauvemmas.)
Rai... rai... rai!... Akse-eli julma
kun Hilma-asi... Rai... lal... lal-laa!

(Kysyy.) Osaatko laulaa sen?

Jorkka (Pyyhkäisee hatun otsallensa.) En sitä laulua. Mutta Mattilan Sandran laulun minä osaan. Ja sitte vielä tämän Härmän pojan laulun kullallensa: (Laulaa reilusti.)

Perkutirallaa, sa sinisilmä tyttö!
Jos tohdit katsoa puukon terää,
niin rakkaus se rinnassa herää.

Mamman Liisa (Ynseästi.) No-o!... Niitä semmoisia on jo nähty ja syötykin. Mutta (keskeyttää, Pekalle touhukkaasti) Pekka! Otappas rainta ja mene lypsä lehmät. Minä tästä pyörähdän korjaamassa sen karrinpyörän. (Jäähyväisiksi Jorkalle.) No... niin-kuin-niin! (Poistuu kuin pyrähtäen. Pekka Eevastiina lähtee perässä.)

Jorkka (Itsekseen, ihmetellen.) Sun saamari sitä eukkoa! Siin' on koko ryökäleen ruusunen!... Mutta entäs täällä oven takana! (Koputtaa kamarin ovelle.) Kuuleks' sa, tyttö! Joko sull' on henttu! (Koputtaa.) Eh, Silja! Sil-ja!

Silja (Kamarissa, reilusti.) No enkä vastaa!

Jorkka. Sii-ilja! (Kuuntelee.) Kuule, Silja! Joko ma rakastun sinuun?

Silja (Ynseällä äänellä.) Rakastun! Mokokakin!

Jorkka (Jatkaa omaansa.) Sii-ilja!

Silja (Tiukasti.) Enkä avaa ovea.

Jorkka. No sitte minä kierrän ikkunan kautta. (Yrittää lähteä.)

Juikurinen (Tulee, vastaan.) Ka!... Rautatienmiehiäkös se tääkin vieras on?

Jorkka (Rivakasti.) Joo!... Herrat ja me... Me sitä tehdään rautatietä.

Juikurinen (Hymyillen) Ka, kukapas sitä muut! Ja vieläkö ollaan mistä kaukaa niinkuin kotoisinkin?

Jorkka (Tekeytyen) Här-rrmästä ollaan.

Juikurinen. Vai oikein sieltä iletään olla rojauttaa! (Hymyilee.) Ja sittepä sitä ollaankin niinkuin samoja veljiä, kun kerran sinäkin näissä rautatien töissä...

Jorkka (Tekeytyy rehenteleväksi.) Veljiäkö! (Lyö olalle.) Ollaanks me siis veljiä?

Juikurinen. Ka, mitäpäs sitä muuta! Kun on kerran sama ruunu isäntänä.

Jorkka (Yhdellä jalalla, kuin kumarassa, tekeytyen, käsi puukkoa tapailen.) Veljiä... perrrr!... Saaks lyödä siis puukolla jo?... Vai? (Juikurinen hölmistyy.) Osaatkos sinä puukkotappelua? (Käsi valmiina tupessa kiinni.) Vai?

Juikurinen (Pyyhkii hihallaan suutansa, katsoa muljauttaa, epäröiden.) Puukkoko!

Jorkka (Muka uhkaavana.) Puukko!... Osaaks sa?

Juikurinen (Vältellen, hieman arkaillen.) Ka, eipä se tää tavallinen ihminen puukolla pistäen parane. (Rohkaistuu. Viisaasti, pistävästi, hymyillen.) Sitä kun kellä on päässä pidettävää, millä pistää, niin sen ei tarvitse pistää tupessa pidettävällä.

Jorkka (Vastauksen viisaudesta alakynteen joutuneena.) Sun saamari...

Juikurinen (Hyvillään, voitokkaan myhäilevänä.) Ka, sanassahan se on Savon voima.

Jorkka (Rennosti, kuin tappiolle jääntiänsä sotkien.) Jaa... oli mikä oli ja tuli mikä tuli, mutta... (kuin toiseen asiaan mennen.) Mutta ruunu se on, joka ruokkii, ja poika, joka puukolla pistää. Ja nyt ajöö, sanoin Vöyryn tyttö hentullensa. (Poistuu.)

Juikurinen (Yksinään, selviytymisestäään hymyillen.) Paholainen!... Ihankohan tuo tosissaan semmoista hevosenleikkiä laski!

Mikko Siunattu (Saapuu, heittää kantamuksensa penkille.) Siinä häntä sitte on eväänpuolta. (Puuhailee.) Niin jotta... (kohauttaa housujaan) jotta kun nyt vain ottaisi ja luistaisi se rautatieyö ja... ja varsinkin se palkansaanti, kun hän luistaisi, niin eläisi sitä kerran... tääkin nyt köyhäkin eläisi niinkuin se Latsaruksen rikas mies otti ja eli. (Tiukentaa remeliään.) Vai kuin sinä arvelet, veli? (Tiukentaa vieläkin, hokien.) Kuin... kuin sie arvelet, veli?

Juikurinen (Myönnellen.) Ka, ainahan sitä rikkaan kannattaisi röhkiä.

Mikko Siunattu (Vilkkaasti, riisuu kenkää, sitoakseen jalkarievun paremmin.) Vaikka se tää sinun asia... tää, tuota, naima-asia... kun hän ei vain ottaisi ja rupeaisi ja... kuin häntä sanoisi... kun hän ei sotkeutuisi jo alussa tää asia, hylky. (Katsoo kenkään.) Kun se tää Kerimäen Matikainen... sen ukko Matikais-vainaan poika, ruoja, kun hän on kanssa ottanut ja tullut ja kuuluu aikovan iskeä silmänsä tähän niinkuin Liisaan hänkin... se Matikaisen poika... jos olet sattunut hänestä kuulemaan, hylystä. (Sitoo hattaraansa.) Niin jotta se on tää naima-asia yleensä epävarma kuin tuo Luojan ilma ottaa ja on heinäaikana.

Juikurinen (Oudostuu, mutta hymyilee tyynenä.) Elä nyt helkkarissa!... Ettäkö nyt jo ihan ennen alkua mojauttaisi Matikaisella?... Ja sotkisi asian?

Mikko Siunattu (Vilkkaasti, kenkiytyä touhuten.) Ka, se on aina kuin hän ketäkin lykää... tääkin naiminen, tarkotan, kuin hän lykää... Niin jotta, tarkotan... kas kun tuo hattarakin kuluu ja repeytyy, ruoja... jotta kuka on vilkkaampi, (touhuaa) tuota, niinkuin tässäkin rakkaudessa kuka on vikkelmämpi, niin hän on aina se rikas-mies. (Ryhtyy kenkää vetämään jalkaansa.) Hän... hän on se rikas... eikä niinkuin se Latsarus... se köyhä... Niin jotta... (Välillä entistä asiaa toistaen.) Repiää... repiää hattarahylky... Niin jotta... (Välillä.) Kas tuota kenkää!... Niin jotta ota nyt, veli, ja ota ja ole se vikkelmä. (Kävellä kepsuttelee nopein, lyhyin askelin, katsellen kontille naulaa. Kuin itsekseen hokien.) Ole... ole vikkelmä... ole vikkelmä, veli...

Juikurinen (Raapii korvantaustaansa, hieman harmistuneena.) Se on perhanan paha pyörä kärrissä... se Matikainen!

Mikko Siunattu (Ripustaa kontin naulaan.) Ka... no... Kuin hän nyt sitte näkyy... Vaan nyt tule, veli, tule, niin silmätään näitä niinkuin tään talon viljelyksiä. (Lähteä touhuaa.) Tule... tule, veikkonen... ja kuin hän sitte näkyy, niin... (tokaisten) niin niin hän sitte on. (Menee.)

Juikurinen (Mennessään.) Ka, silmätä mojutetaan heitä... niitäkin maallisia.

Miihkuli (Saapuu Matikaisen kanssa, liikkuu yleensä ja puhelee hyvin kepsakkana, levittelee usein käsiään, punoo ihmettelevästi päätään j.n.e.) A vot, veli.. vot Mamman Liisan talo. (Irrottaa laukun hartioiltaan penkille.) Talo, sanon, veli, talo moinen, että jos kunne katsot, niin on... Ja eukko itse... eukko, kuule, Matikainen, eukko kuin (tapailee käsiään levitellen) no, eukko... (turistaa nenäänsä, peukalon rystysellä nenänsyrjään painaen) eukko, kuule, moinen, jotta vaikka hänet aisoihin pane, niin on eukkoa siinä. (Kävellä kopsuttelee puuhaillen.)

Matikainen (On silmäillyt tupaa.) No... Onhan tässä talo.., Talo kuin talo. (Nostaa vasenta jalkaansa ja vetää pieksunvarren suoraksi, seisaallaan.) Kun nyt vain onnistuisit puhemiehenä. (Vetää toisen pieksunvarren suoraksi.) Ja sitte, miten isot tässä ovat nämä konnun maat?

Miihkuli (Punoo ihmetyksen elein päätään.) Ii-isot... y-ylen isot ollaan konnun maat... Ja Liisa itse hyvä... ylen hyvä... Ja maat ovat ylen isot.

Matikainen (Kuin matkien.) "Ylen isot"! (Nauraa sille.)

Miihkuli (Vahvistaa kehuen.) Ylen... ylen isot... Jos kuin isot ollaan. (Levittelee käsiään, lyöden reisiinsä.)

Matikainen (Tenää.) No miten isot?

Miihkuli (Vilkkaasti touhuten.) Konnun maat... A, vot minä näytän: Ylettömän iso kontu... (levittää syliään) riihattoman yletön kontu!... Nääs: Tässä, niinkuin tämän ikkunan luona, on Miinalaisen rajapyykki... (Touhuaa näytellen.) Siitä menee raja (linjailee kädellään)... raja menee näin suoraan... näin, veli. A siellä, niinkuin sängyn luona, on Kakkisen pyykkikivi, ja siitä, vot... (hajareisin viittoaa, lyöden oikealla kämmensyrjällä reisiensä välitse, kumarassa ollen ja jääden siihen asentoon) vot, menee raja niinkuin tästä minun jalkojen välitse, ja vot, (osottaa vasemman käden sormella taakseen) siellä, vot, on Hartikaisen rajapyykki ja sitte... (nousee suoraksi) sitte talo tässä näin (osottaa sormellaan lattiaan pystysuoraan.) A vot talo!

Matikainen (Kuin matkien.) "Vot talo!" (Nauraa sille.)

Miihkuli (Toistelelee.) Vot... vot, veli. (Puuhaa vilkkaasti laukkunsa kanssa.) Ylen... ylen iso talo!... Jumalattoman iso, veli!

Matikainen (On ottanut patukan.) Ja tässäkö se sitte on se "skorppiooni"? (Nauraa sille sukkeluudellensa.)

Miihkuli (Huitaisee kädellään.) A, no!... "Skorppiooni"! (Äkkiä.) A kellä akalla ei ole "skorppiooni"?... Ota jos enkeli. Tyttönä on kuin enkeli, akaksi kun pääsee, niin "skorppiooni" on... Näes, veli, skorppiooni, veli, kuuluu akkaan kuin häntä hevoseen... (Huitaisee halveksivasti.) No vot sinulle "skorppiooni"!

Matikainen (Ylvästyen.) No! Eipähän tuo nyt patukka mieheltä päätä syö. (Oikoo pieksujensa varsia.) Ja entäs nää viljelysmaat?... Jos heitä silmäiltäisiin.

Miihkuli (Lyhyin, nopein askelin, kuin hieman notkuvin polvin, lähtöä touhuten.) Silmäämme, veli... luomme katseen viljelyksiin... Ylen ovat viljavat pellot. (Menevät.) Ylettömän on varakas eukko.

Pekka Eevastiina (Palaa maitoraintaa kantaen. Ryhtyy siivilöimään maitoa pyttyihin.)

Pekka Polykarpus (Saapuu, niistä nenänsä sormillaan ja pyyhkii sormensa kengänvarteen.) Onko se tämä se Mamman Liisan talo?

Pekka Eevastiina. Tämähän se on.

Pekka Polykarpus (Menee lähemmä.) Sen Mamman Liisan taloko se on tämä?

Pekka Eevastiina. Sen on...

Pekka Polykarpus. Häh?

Pekka Eevastiina (Kovasti.) Sen on.

Pekka Polykarpus (Kallistaa vasenta korvallistaan, paremmin kuullaksensa.) Minä en tuolla oikealla korvalla hyvästi kuule... Niin jotta onko tämä sen Mamman Liisan talo?

Pekka Eevastiina (Äkäisesti.) On... on. (Itsekseen.) Piru!

Pekka Polykarpus. Häh? (Kallistaa korvaansa.)

Pekka Eevastiina (Huutaa korvaan.) En minä kehtaa enää huutaa.

Pekka Polykarpus (Kuin olisi muka kuullut.) Ka, sitähan minä, jotta tämä se on. Ne kylällä sanoivat, jotta sitä eivät tään puolen miehet huoli akakseen, niin minä hänet otan, vaikka hän nyt olisikin vähän kipakkaluontoinen. (Alkaa kotiutua kährätä, kuin itsekseen nuristen.) Tulin tänne minäkin rautatien töihin, niin samahan tuo olisi, vaikka sillä tiellä pääsisi tässä isäntämieheksikin.

Pekka Eevastiina (Kääntää penkin tuvan poikki, saadakseen sillä käsin reikäleivän orren nenästä. Nureksii leipää ottaessaan.) Taikinakin olisi jo pantava. Alkavat tässä loppua leivät. (Vie leivän pöydälle.) Loppuvat... loppuvat tässä leivät kohta. Eh... heh .. heh.

Mamman Liisa (Palaa hevosvaljaita kantaen, panee valjaat naulaan.) Paholaistako se tuo penkki on taas keskellä lattiaa... Mutta samapahan tuo on, missä tuota istuu. (Istahtaa penkin keskipaikalle.) Onkin tässä saanut tänä päivänä työtä rynnistää, jotta kintut jo alkavat väsyä. (Rupeaa selvittelemään piippuaan.)

Pekka Polykarpus (Istahtaa Liisan rinnalle oikealle.) Se taidatkin sinä itse olla se tämän talon emäntä... josta ne kylällä puhuivat.

Mamman Liisa (Kuin itsekseen tupakkaa pannen.) Isäntäkö häntä lie vai emäntä. (Pekka

Polykarpukselle.) Niitä rautatieläisiäkös sitä sinäkin olet?

Pekka Polykarpus (Jatkaa omaansa. Pekka Eevastiina keittää huttua.) Minä tähän jäin asumaan. Jos sattuisi pääsemään rautatien töihin... Ja samapahan tuo on, missä asuu. (Vetelee savuja.)

Mamman Liisa (Puoli-itsekseen.) Kuuluuhan niitä nyt täällä vilisevän... miehiä... Missä he kaikki vain kirjoilla lienevät. (Toistellen) Missä... missä lienevät seurakunnan kirjoissa.

Juikurinen (Palaa.) Siellä se ulkona vaan tuo luojanilma olla lekottelee entisellään. (Istahtaa Liisan viereen vasemmalle. Leikkisänä.) Siellä... siellä hän vain luojan ilma olla lököttelee, niin kuin tää Liisa tässä penkillä istua nököttelee.

Mamman Liisa (Kuin itsekseen, matkien, piippua täyttäen.) Lekottelee ja nököttelee... (Äkkiä.) Ka, siinähan se Miihkulikin taas!

Miihkuli (On saapunut Matikaisen kanssa.) A vot, Miihkuli tässä! (Rehvastelee.) Ylen on hyvä Miihkuli... Jos kussa on, niin hyvä on. Vot, (touhuua) vot rintaneulat tuo... silkit ja sormukset tuo... ja (iskee silmää) ja sulhaset tuo. (Istahtaa Pekka Polykarpuksen viereen) Ylen ihanat sulhaset tuo.

Matikainen (Istahtaa Juikurisen viereen.) "Ylen ihanat tuo!" (Nauraa sille.)

Mamman Liisa (Pekka Polykarpukselle.) Annappas siitä piipustasi tulta.

Pekka Polykarpus. Häh?

Mamman Liisa (Tarttuu Pekka Polykarpuksen piippuun.) Tulta minä pyysin piipusta. (Syttyttää Pekan piipusta, niin että molemmat vedellä loputtavat yhtäaikaan) No... Jo se palaa. (Painaa piippuaan peukalon kynnellä. Juikuriselle) Sinullapa näkyy olevan hyvät pitkävartiset lapikkaat. (Puhaltaa savut.)

Juikurinen (Vetelee lapikkaittensa varsia hyvillä mielin, jalkojansa samalla nostellen ja suoraksi oikoen.) Onhan siinä lapikasta, olkoonpa sitte kysymys nahkan hyvydestä tahi tuosta suutaristyöstä.

Matikainen (Vetelee hänkin pieksujensa varsia, jalkojansa nostellen. Samoin Miihkuli saapastensa varsia ja Pekka Polykarpus pieksujensa.) Ka, lapikkaan näköisetpähän näkyvät olevan. (Pistäen.) Pieksämäen "kalakukot". (Nauraa sukkeluudellensa.)

Mamman Liisa (Painelee sormellaan Jukurisen lapikkaan kärkiä, ompelusta tutkien.) Lapikkaat kun lapikkaat. Mutta eikö oteta ja vaihdeta? Saat tuommoiset. (Kouraisee helmaansa polvea myöten, nostaa jalkansa ja vetää lapikkaansa pitkää vartta.) Katso minkälaiset lapikkaat. (Voitokkaana.) Niin-kuin-niin! (Vetää toisen pieksun vartta.) Linkun-lankun! (Kaikki oikovat pieksunvarsiansa niin että jalkoja kohoaa eri aikoina siellä täällä.)

Mikko Siunattu (Saapuu vilkkaana, kuin leikkisänä, hokemalla puhuen.) No... ka... Siinähan ne jo nyt menevät... siinä... siinähan ne jo menevät tällä Mamman Liisalla... nää niinkuin kenkä- ja naimiskaupat.

TOINEN NÄYTÖS

Sama tupa. Löppö-Leena varustautuu sekaamaan kortteja.
Mamman Liisa veistää kirvesvartta.

Mamman Liisa (Tarkastelee veistostansa, puhetta jatkaen.) Sisso!... Vai niin!... No, minkäslaista se sitte oikeastaan on se naimisissa olo?... Sinä kun olet siinä ryllissä jo ollut.

Löppö-Leena (Tapailee. Puhuu omituisesti toistellen.) Ka... onhan tuo... Siinähan tuo menee... Menee... menee... Menee... menee se siinä. (Pyyhkäisee nenäänsä.) Ja ainahan siitä on ukostakin apua päiväseen aikaan. (Sekaa kortteja.) On... on... On siitä apua ukosta... On siitä työssä apua.

Mamman Liisa (Viheltää: "Kun kukkivat kaunihit ruusut", ja veistää taas hieman. Äkkiä.) Ka, tottapa se on sitä varten Sanassakin, jotta miehesi puoleen pitää sinun halusi. (Lopettaa veistoksen.) Tottapa... tottapa se on sitä varten.

Löppö-Leena (Kuin itsekseen ja kuin se olisi hänen omaa puhettaan.)
Sitä... sitä varten se on sanottu... Sitä varten se on Sanassa sanottu.
(Liisalle.) Vai on siellä Sanassa niinkin sanottu. (Kuin itsekseen.)
Vai on... vai on niin Sanassa sanottu.

Mamman Liisa (Työtä lopettaessaan ja pöydän luo mennessään laulaa kiekuttelee.)

Kun kukkivat kaunihit ruusut,
niin voi kun ne kukoistavat!

(Leenalle.) No, povaa häntä nyt sitte! Jos tässä hyvinkin vielä pyörähtäisi naimisiinkin. (Leena jouduttautuu. Mamman Liisa puistelee hamettansa.) Povaa nyt ensin siitä Härmän miehestä... olisiko tuo onneksi.

Löppö-Leena (Levittää kortteja. Jatkaa äskeistä toistellen.) Povaa Leena... povaa se Leena... povaaa... (Äskeistänsä jatkaen. Kuin itsekseen.) Vai on siellä... vai on siellä Sanassa niinkin sanottu. (Liisa nostaa.) Ruutu pohjalla. (Jatkaa äskeistä, selitellen.) Minulla ei tule sitä Sanaa niin ulkoa tutkituksi. (Levittelee kortteja. Kuin itsekseen.) E-ei tule ulkoa Sanaa tutkituksi... Kas tuota herttarouvaa... Mutta kun sen on kerran kätkenyt sydämeensä, niin mitäpä hänestä enää sitte kaikista haluista ja himoista kirjasta tutkii... Mitäpä... mitäpä himoista tutkii!... Hertta kolmantena... No...

Mamman Liisa (Tarkastelee.) Ruutu ja kuningas ja hertta... Eikös ne ole hyvät kortit Härmän pojan päältä?

Löppö-Leena (Kuin itsekseen, korttejansa asetellen.) Hyvät... hyvät ovat kortit Härmän pojalla. (Näyttelee sormella korttia tökkien) Tuossa on onnellinen elämäntaival... tässä rakkaus... tässä onni... ja tässä se... aviosänky.

Mamman Liisa (Tarkkailee kortteja, toistelee kuin ajatuksissaan.)
Sänky... ja sänky... ja... (Äkkiä.) Eikös tuo herttamies ole sen Matikaisen kortti?

Löppö-Leena (Kuin omissa asioissaan puhuen.) Sen on kortti... sen on hertta. (Kääntää puhetta.) Ja mikäs tässä on sinunkin ukolle mennessä. (Asettelee kortteja.) Mikäs... mikäs on mennessä ukolle... Sittepäähän tietää senkin ryllin... Sitä varten sitä minäkin ukolle menin... (asettelee) jotta... jotta tietäisin senkin ryllin... senkin ryllin... senkin ryllin. (Povaa) Matikaisen tie on tässä. (Näyttää sormellaan tökkien.) Tuossa on raha... tuossa rakkaus, ja tässä sitte lapset. (Alkaa koota korttejansa.)

Mamman Liisa (Ynseästi.) Noo... ei siitä Matikaisesta ole. Semmoinen tyhjällä nauraja... (Jyrkästi) Niin että se poikki ja: "tämän Hännän miehen puoleen pitää sinun halusi oleman." (Kakistelee ja käy sylkemässä. Muuttuen.) Vaikka olisihan Matikaisella se etu, että on päässyt kvartesmanniksi. (Pyörähtää. Päättävästi.) Mutta mikä poikki, niin se poikki. Ja siis Härmän mies... Niin-kuin-niin! (Äkkiä.) Tuleppas, Löppö, ja viedä rytätetään tämä vesikorvo lehmille... Ei se Pekka ennätä niitä akkojen töitä tässä enää tehdä... Tarpeena tässä se härmäläinen jo menee. (Poistuvat korvoa kantaen.)

Löppö-Leena (Mennessänsä.) Viedään... viedään pois vesi... Viedään, viedään vesi pois.

Silja (Saapuu, ryhtyy kerimään. Laulaa kerinessään.)

Ah voi sydän parkaa, nyt kun kukkivat ruusut, enkä onnea arkaa kiini saa, ah, en saa!

(Selvittelee vyyhteä.)

Siksi itken mä salaa, nyt kun kukkivat ruusut, luokse kultani halaa aatos mun, ah, voi, mun.

Jorkka (On saapunut. Katsoo.) Niinkö?... Ettäkö kun kukkivat ruusut?
Häh, Silja?

Silja (Kuin närkästyen.) No, mitäs se sinuun kuuluu!

Jorkka (Reilusti.) Mitäs kuuluu!... Näetkö, Silja, että eikö ole reiluja poikia Härmän mammoilla?
(Lähestyy kuin muka huojuen.) Joko minä koppaan linnun polvelleni?

Silja (Heristää lankakerällä.) No, tulehan, niin tuosta saat! Luuletko jotta tämän kylän tytöt eivät uskalla heilautella helmojansa! (Tekee rivakan ynseän helmanheilautus liikkeen.) Pyh!

Jorkka (Panee leikiksi.) Elä, elä!... Elä helkkurissa lankakerällä. (Lähenee. Silja sieppaa kerinnakkansa, pistää sen keskelle lattiaa ja pysyttelee kerinpuiden suojassa.) So, so sinä ruusun kukka! (Lähtee perästä.) Sinä tämän pojan tuleva kulta.

Silja. Tulehan vain, niin näet! (Kiertävät kerinnakkaa. Silja vältellen kiinniottajaansa.) Älä kaada kerinnakkaa, kuule.

Jorkka. Kerinnakkaako, kuule... Kuule sinä, tään kylän tyttö! (Aikoo siepata kiinni, kerinnakka kaatuu.)

Mamman Liisa (Saapuu. Ankarasti.) So! (Äänettömyys.) Onko tämä talo mikä Sodoma ja Gomorra... että syntiä ja pahuutta!

Silja (Kuin itsekseen, muka närkästyneenä.) Kun tulee siihen! (Pekka Eevastiina saapuu.)

Mamman Liisa (Varottaa sormellaan, komentavasti kun ainakin emäntä.) Kuten sanottu, niin jos semmoista, niin (osottaa ovea) tuosta on viisi hirttä poikki tässä talossa. (Kädet puuskassa) Niin että jos niikseen tulee, niin tässä talossa katsoo mies tyttöön kuin pukki ruumenhuoneen ovella.

Jorkka. Sun sumppatirallaa sitä komentoa!... Mutta tieräks sä mitä... (Nostaa polvensa ja lyö siihen.) Härmän poika kun rykäisee, niin...

Mamman Liisa (Keskeyttäen, topakkana.) Jaa!... Mutta tässä talossa on Liisa Liisana, ja vaikka Härmän poika rykäiseisi, niin tässä ei Raakeli ennen Leeaa... Sillä ikä ja orninki ja kristillinen meno. (Siljalle.) Ja nyt Silja kamariin! (Silja menee kerinnakkoinensa. Sulkee oven) Niin se seisoo sanassakin, että nuorempi ei ole ennen vanhempaa... No... So... Ja sitte töille. (Poistuu.)

Jorkka (Itsekseen.) No, mutta perhana! Akkaväkikö se sitte tässä Härmässä aikookin jöötä pitää. (Vannoen) Ei, saakeli! Tästä pitää tulla ilman muutos. (Poistuu.)

Pekka Eevastiina (Hieroksii jalkaansa, itsekseen nurkuen.) Eh-ehheh!... Kuppuutusta halua tuokin jalka taas nyt... (Nurkuvammin.) Kuppuu... kuppuutusta ikävöi jalka.

Mikko Siunattu (Saapuu kirves olalla.) No!... Terve vain sitte, Pekka! Ja kuin sitä kuuluu? (Panee kirveensä penkin alle, hokien.) Kuin kuuluu, Pekka?... Kuin kuuluu?

Pekka Eevastiina (Vaivaloisesti.) Ka, sitä vanhaa jalkakipua... kipua ja vaivaa kuuluu Pekan jalasta. Yh-hyh!

Mikko Siunattu (Puuhaa ja touhuaa ryhtyäkseen tervaamaan, hakien kenkäpariaan.) Niinhän sitä kuului ennen aikaan siitä minun ruunankin jalasta, mutta minä otin ja voitelin sitä sianrasvalla ja sitte vaihdoin koko hylyn mustalaiselle, ja täydestä hän otti ja meni...

Pekka Eevastiina. Yh-hyh... Yh-hyh... Sian... sianrasvalla... sianrasvalla.

Mikko Siunattu (Puuhailee.) Ota, voitele sinäkin sillä... veli... voitele veli sillä... voitele... Se parantaa kaikki taudit. (Hämentää tervapyttyä.) Voitele... voitele veikkonen sillä... Entäs kuin sille itselleen emännälle kuuluu?

Pekka Eevastiina (Syyhyttää pakaraansa.) Ka, mitäpä tuolle enää kuuluu tavallisia. Kun se jo kuului puhuvan, jotta ei Raakelia ennen Leaa, niin eikö tuon halu jo liene miehelään olemassa. (Yskii.)

Mikko Siunattu. No oikein hän siinä tekee, Mamman Liisa. (Huitaisee kädellään.) Anna tytön mennä miehelle... Anna, veikkonen, Liisan saada tää... tää nyt mies. (Tervaa.)

Pekka Eevastiina (Tyytyen kohtaloonsa.) Ka saakoon... Ei tästä minun jalastani taida enää niin kalua tulla, jotta hänet eukokseen ottaa... tämän Liisan. (Lähtee vaivaloisesti ulos.) Äh-häh-häh... Ei taida... ei taida minusta niin pian sulhaista tulla.

Mamman Liisa (Saapuu. Alkaa varustautua suutaritoimaan, toimilleen puhuen.) Niin-kuin-niin!... Siis sen kun suutariskalut esille, tyttö... Linkun-lankun!

Mikko Siunattu. Ka niin... Ka niin! (Panee tervatun kengän uuniin menemään.) Vaikka nytpä tää pitää sinunkin ottaa jo tää... niinkuin tää mies... Jos minä tässä niin kuin puhemieheksi heittäännyn... Vaikka tään Juikurisen puolesta, tarkotan. Vai kuin sinä, Liisa, arvelet? (Tervaa toista kenkää.) Kuin... kuin sinä arvelet, Liisa?

Mamman Liisa (Kuin itsekseen halveksivasti.) Juikurisen puolesta! (Vetää vuotaa penkin alta)

Mikko Siunattu (Tervaa. Vilkkaasti.) Ka, hyvän miehen saat hänestä... Juikurisesta. Kova uskomaan ja niin kuin tässä... uskossa, tarkotan, kova kilvoittelemaan... Ja kun on aviosäätö ja rakkaus ja talo ja vielä se... kuten sanoin, se uskonkilvoitus, niin mitä häntä muuta enää osaa tarvitakaan... niin kuin tää yks

syntinen ihminen. (Panee kengän uuniin) Mitä... mitä muuta häntä kehtaiskaan tarvita enää, kun kerran tää niin kuin rakkaus ja toivo ja uskonkilvoitus on.

Mamman Liisa (Istahtaa suutarioimaan.) Mutta Sanassakin sanotaan, että usko ilman työtä on kuollut, ja Juikurinen on laiska. (Terottaa suutarisveistä.) Mitä siitä sitte paljaasta uskosta, kun se ei viitsi työtä tehdä. (Mikko Siunattu istahtaa penkille tarinoimaan.)

Mikko Siunattu (Puolustelee.) Kuin hän ei työtä tehdä... Ja toiselta puolen tää ihminen, yleensä ihminen tarkoitan, jos hän kuin työtä tekisi... liiaksi tarkoitan jos hän tekisi, ei hän sillä Aabrahamin helmaan pääsisi. Niin kuin nyt tääkin... otetaan tää Aadam (turistaa nenäänsä) hankään... tää Aadam, ei tehnyt työtä paratiisissa, mutta autuas oli. Mutta erämaassa hän taas... tää Aadam... hän teki työtä ihan otsansa hiessä, mutta... (turistaa) mutta Aabrahamin helmaan ei päässyt. (Kakistelee kurkkuansa.) Niin jotta kun on vain se kilvoitus... se uskonkilvoitus ja se usko... Ja... hyvää nahkaa sinulla siinä on... (Laputtelee nopeasti kenkien pohjalla lattiaa.) Ja niinkuin nyt tämäkin Antti Hermanni... tää Juikurinen... niin hän eläisi tässä sinun luonasi kuin laiska muurahaisen luona... niin kuin Sanakin käskee, ja sinä... Pikeäkö etsit?... Tässä on pikilappu... tässä on hän... ja sinä häntä Antti Hermannia... kuin häntä sanoisi... sinä häntä opettaisit ja niin kuin rakastaisit... Ja hän on pirun metkaa ja hyvää... tää rakastaminen, tarkoitan. (Äkkiä.) Ka, siinäpä se Löppö-Leenakin tulee... (Lähteä touhuaa.) Minä tästä sitte otan ja... otan ja niin kuin lähden... (Juo korvosta.) Minä, se on, lähden. (Menee. Löppö-Leena on tullut.)

Mamman Liisa (Hioo suutarisveistä penkissä kiinni olevaan remeliin.) Menepäs, Leena, ja kuiskaa sille Lullu mustalaisen eukolle, että tekee vähän taikaa... Tämän Härmän miehen päälle... Ymmärräthän. Niin-kuin-niin... Ja niin jotta se ei tähän Siljaan kietoutuisi... Sis-so! (Ryhtyy työhön.)

Löppö-Leena. Ka, joutaahan tästä. (Huokaillen.) Joutaa... joutaa tästä... Kun ei ole elämisen murhetta. (Tekee lähtöä.) Elämisen... elämisen murhetta kun ei ole. (Menessään.) Ei ole... ei ole... ei ole murhetta... ei...

Mamman Liisa (Taakseen katsomatta. Löppö on jo mennyt.) Ja vasta sitte, jos ei Härmän mieheen tehoa, niin sitte Matikaiseen. (Katsahtaa.) Ka, joko se Löppö meni! (Suutaroi, vanhaa kenkää paikaten.) Löppö... Löppö meni. (Tarkastaa kenkää.) Paikka tuohon ja... niin-kuin-niin... Jos tässä vielä kerran tanssiksi pistäisi, niin ovat kengät kunnossa. (Hoihkasee.) Silja... Sil-ja! (Kaivaa piipusta porot.)

Silja (Tulee.) No, mitä nyt?

Mamman Liisa (Suutaroidessaan.) Niin kuin sanottu, niin Härmän miehen päältä rakkaus pois, jos ei ole tältä Liisalta lupaa. Ja... no...

Silja (Kuin närkästyen.) No... Kukahan tuota nyt rakastuisikaan!... Mokomaan itsensä kehujaan!

Mamman Liisa (Keskeyttäen.) Sis-so! (Panee piipunperät suuhunsa.) Ja on sinulla vielä ikää odottaa ja... (äkkiä) no, otat sitte vaikka sen Antti Rimpiläisen pojan, niin saat ukon kuoltua talon.

Silja (Ynseästi.) No... Johan minä nyt!... (Lähtee nyreissään.) Vähättelen koko rakkaudesta!

Mamman Liisa (Itsekseen suutaroiden.) Joutaa... joutaa hän odottaa Rimpiläisen poikaa!... Joutaa odottaa tyttö. Ja nyt tuohon paikka. (Laulaa, naskalilla reikiä pistellessään. Nuotti sama kuin "Nyt kukkivat" j.n.e.)

Ja suutaa-ari polskaa-aksi pistä
voi, voi kun hän polskasi, voi.

Juikurinen (Saapuu, hymy huulillaan.) Se on nyt tää Liisa jo niinkuin suutarina. (Istahtaa penkille katselemaan työtä. Leikkisänä.) Suutarimestarina, tarkoitan.

Mamman Liisa. Ka, kukapa se paikkaa köyhän kengät, jos ei köyhä itse. (Äkkiä.) Paljoko siellä ottavat Savossa lapikasparin teosta?

Juikurinen. Ka, paljokos ne siitä, teettäjää myöten vain: tuhlarilta enemmän, tinkijältä vähemmän.

Mamman Liisa (Naulaa.) Täällä nytkisivät suutarit nahan päältä, jos niillä teettäisi.

Juikurinen (Maireasti hymyillen.) Ka, se ei ole täällä vielä kristillinen hapatus noussut taikinassa...

tässä uskontaikinassa, tarkoitan... niin että suutaritkin on siinä ahneuden paulassa. (Venyttäytyy penkille laiskan näköisenä kylelleen, pää käden nojassa, ajaa asiaansa.) Senpä vuoksi se menisi tällä Liisallakin tässä apuna tämä (hymyillen) vast'uudesta syntynyt mies. (Imeksii piippuaan ja katsahtaa hymyillen.) Semmoinen, joka on jo vedestä ja hengestä syntynyt. (Katsoo.)

Mamman Liisa. No... Kukapa niiden uudestasyntymiset tietää... ovatko hengestä vaiko lihasta syntyneet. (Naulaa, kuin itsekseen.) Taitavat olla paljaasta lihasta uudestisyntyneet koko miehet.

Juikurinen. Ka, se on sekin asia miestä myöten... Niin jotta mikä on tällä paikkakunnalla lihasta, se voi jo tuolla vaikka vain paljaassa Savossa olla hengestä ja tästä pelkästä rakkaudesta. (Imeksii piippuaan.)

Mamman Liisa (Ynseästi.) Rakkaudesta! (Vetää Juikurisen alta nahkaa.) Nouseppas siitä "rakkaudesta", että saan tuon nahan. (Juikurinen kohoaa istumaan, tarkastelee nahan paksuutta. Kuin itsekseen.) Olisikohan tuosta ottaa vielä lappu... (kuin mieltien) lappu... lappu ottaa tuosta. (Äkkiä.) Olkoon. Riittää tuo. (Ryhtyy työhön.)

Juikurinen (Ajaa asiaansa, taputellen kenkiänsä.) Ja eikös se tää Mikko Siunattu puhunutkin Liisalle... tästä minun asiastani?

Mamman Liisa (Halveksivasti.) Mikä asia se sinullakin vielä olisi!

Juikurinen. Ka, se tämä rakkauden asia... Se Mikko lupasi siitä tiedustaa Liisan mieltä.

Mamman Liisa. Pyh!... Kun tuolla naskalilla pistän. (Tökkää naskalilla ihan kuin pistääkseen Juikurista polveen.) Rakkauden asia! (Pistelee reikiä kenkään.) Senkö täyteen asia se semmoinen on?

Juikurinen (Hymyilee) Ka, se tavallinen naima-asia... (Syyhyttää polveaan, leikkisästi.) Niin kuin Sanassakin sanotaan, jotta miehensä puoleenhan se vain pitää yksinäisen naisen halun hyrrätä... (Äänettömyys.) Vai mitä, Liisa?

Mamman Liisa (Kuin itsekseen) Halu hyrrätä! (Hankaa kiillotuspalikalla kenkää. Päätävästi.) Ei, Juikurinen! Ei sitä niin vain... Niin se seisoo Sanassakin, että ensin "seulotaan akanat nisuista", ja "ei sikaa säkissä." (Koputtelee vasaralla.) Niin-kuin-niin!... Linkun-lankun!... (Laulaa koputellessaan.)

Ja suutari polskaksi pisti,
ei muistanut lestiään hän...

(Tarkastelee kenkää. Voitokkaana.) Linkun-lankun!... Linkun-lankun,
Juikurinen!

Juikurinen. Mutta jos sitä Liisakin pistäisi niin kuin avioksi... kuin se toinen suutari pisti siksi polskaksi.

Mamman Liisa (Kertaa laulunsa, työssä ahertuen.)

Kun suutari polskaksi pisti niin... ralla-la... ralla-la... laa.

Juikurinen (Syyhyttää polvikuoppaansa. Jatkaa omaansa kuin leikkisästi.) Olisihan tässä minullakin jo mikä tarvitaan: tarpeellinen naimaikä on ja, niin kuin sanottu, niin usko. (Odottaa. Lisää.) Ja ainahan se silloin muusta maallisesta Herra huolen pitää.

Mamman Liisa (Sylkäsee kenkään ja hankaa, kiillottaa sitä. Kuin itsekseen, ynseästi.) Usko sinulla... Työtön usko! Sitäkö paholaista sillä tekee. (Kakistelee ja sylkäsee. Varmasti.) Usko laiskuuteen sidottuna on kuin pukki puuhun kytkettynä, ölisee vain siinä ja pitää ääntä eikä osaa sen autuaammaksi tulla, tahi muuten lihoa.

Juikurinen. Ka ei, (puolustautuu) jos ei usko ole niin kuin sinapin siemen. (Odottaa.)

Pekka Polykarpus (On saapunut, istahtaa penkille Liisan toiselle puolelle, puhua nurisee kuin tervehdykseksi.) Olin Mikko Siunatulla tätä korvaa tohtoroittamassa, niin samalla tulin tätä Liisaa katsomaan.

Juikurinen (Jatkaa omaansa.) Ja yhdessäpähän tässä sitte uskottaisiin ja rakastettaisiin. (Odottaa hymyillen.)

Mamman Liisa (Päätävästi, viskaa valmistuneen kengän pöydän alle.) Ei, kultani, sanoi tyttö hentullensa. (Ottaa toisen kengän korjattavakseen.) Sinä olet laiska kuin joulumakkara, ja alussa on jo sanottu, että otsasi hiessä pitää sinun akkasi elättää ja että joka ei tahdo työtä tehdä, se elkoon syökö. (Pikeää lankaa. Nopeasti kuin toiseen asiaan menen.) Mutta meneppäs, kun sinulla niin "halu hyrrää", sen Löppö-Leenan mökille ja sano Leenalle, että hän menee Lullu mustalaisen luo, ja sanokoon, jotta

siitä toisestakin varalta... (Kierrellen.) Kyllä hän ymmärtää... siitä miehestä, jolla on nilakan kalan nimi... Sis-so! (Ryhtyy työhön.)

Juikurinen (Lähtee kuin laiskasti virutellen.) Ka no... Jos tuota lähtisi... tätä Liisaa palvelemaan.

Pekka Polykarpus (Alkaa kosia.) Minähän sitä olisin hyvä kengän paikkaaja... Kun minä Liisalle paikkaisin pieksut, niin kestäisivät vielä tulevassa ilossakin.

Mamman Liisa. Vai olet sinä semmoinen suutari. (Imaisee nopeasti piippua.)

Pekka Polykarpus. Ja eikös se Lullu mustalainen Liisalle jo ilmoittanut, että minä olisin suostuvainen sinut naimaan?

Mamman Liisa (Asian oivallettuansa.) Sinäkö naimaan! No piru... en paremmin sano. (Kovasti.) Sulhainenko sitä sinäkin olet?

Pekka Polykarpus. Häh?

Mamman Liisa (Kovasti.) Niin jotta vieläkö se sinullakin vain se halu hyrrää?

Pekka Polykarpus. Se tuo korva taas reistailee... Mitä?

Mamman Liisa (Korvaan kovasti.) Etkös sinä ole kuuro?

Pekka Polykarpus (Kallistaa korvaansa.) Häh?

Mamman Liisa (Huutaa.) Niin että piruako sitä sinäkin tekisit akalla, kun et kerran kuule?

Pekka Polykarpus. Mitä?

Mamman Liisa (Entistä kovemmin korvaan.) Niin jotta senkö paholaista sinä enää akalla tekisit... kuuro pötkelö!

Pekka Polykarpus (Jatkaa omaansa.) Ja sanoihan se Mikko Siunattu tämän reistailevankin korvan paranevan, kun vain voitelee sianrasvalla... (Odottaa.) Ja hyvinhän minä lupaan rakastaa sekä myötä-että vastoinikäymisessä.

Mamman Liisa (Itsekseen.) Ei tuosta paholaisesta pääse eroon, ennen kuin lähtee pois koko tuvasta. (Korjaa työnsä.) Mokokakin akan tarvitsija ja... Kun ei kuule enempää kuin tupakkapölkky. (Poistuu. Huutaa ovelta.) Pekka!... Heitä pois se pyykin pesu ja ala tulla alustamaan taikinaa. (Häviää.)

Pekka Polykarpus (Yksin.) Pahastuikohan tuo tästä korvasta... kun se ei sitä rakkauttaan sen paremmin vielä ilmaissut. (Lähtee. Ovi jää auki.)

Silja (Laulaa ulkona tullessaan.)

Voi kaunista liljaa! Yksin kukkivi hiljaa yksin myös ikävöiden ootan hänt' yli öiden.

(Saapuu, jatkaa keskeytynyttä tukankampaustaan.)

Kyynel silmässä kiiltää, tuska syöntäni viiltää, kun on kaukana kulta: ilot vei hän jo multa.

Jorkka (Saapuu reilusti.) Siiskö että... (Kehuen.) Ja tässä on se poika, joka vie tytöltä ilot.

Silja (Reipastuu. Ynseäksi tekeytyen.) Pyh!... Tätä "poikaa!" (Kuin pyörähtäen.) On niitä petetty parempiakin. (Aikoo poistua.)

Jorkka (Asettuu eteen.) Elä, tyttö!... Petettykö parempiakin! (Uhkaillen.) Kuule, tyttö, kun mä laulan sinulle Härmän laulun. (Laulaa.)

Lapuan likka se muiskuja antaa ja Kauhavan tyttö se pussaa, vaan Härmän poika se heilua halaa eikä se tuutua hussaa.

(Rennosti) Kuules, tyttö, joko ma kosin sinua?... Vai?

Silja (Yrittää ohi.) Pois tieltä!

Jorkka (Taas eteen) O-hoh! (Nipistää leuasta.)

Silja (Polkee jalkaa) No!... Tahi minä annan! (Sysää, sujahtaa ohi.) Senkin mokoma! (Pakenee.)

Jorkka (Lähtee kiini ottamaan.) Silja... sinä juukelin lilja!

Mikko Siunattu (Saapuu Juikurisen kanssa, jatkaen keskustelua. Juikurinen vuolee kissanhäntäpalikkaa.) Hyvästi... hyvästihän se kaikki olisi tässä asiassa... (Pyyhkii kenkensä luudalla) Tässä naima-asiassa olisi kaikki hyvästi, ja hän menisi kuin sianrasvalla voideltu, tää itse tää asia, mutta se tää vain Liisa itse... tää Mamman Liisa itse... Hän kuin ruoja kuuluu ottavan ja aikovan, tää Liisa, niin kun Matikaistakin ja Härmän miestä... (Kohentelee housujansa.) Niin kuuluu ottavan ja aikovan. Vaikka se, toisekseen, tää Härmän mies ei hänestä niin kuin huoli. (Tiukentaa remeliään.) Tuo remelikin kun höltyy... Mutta tää Matikainen, hän ottaa ja tuota noin huolii.

Juikurinen (Harmissaan.) Siitähän se taisi viskata tähän nyt koetusken... siitä Matikaisesta.

Mikko Siunattu (Istahtaa kirvestänsä hiomaan.) No, mutta hänellähän... Matikaisella, hänellähän on siellä Kerimäellä jo niin kuin perheen alku... (Ottaa sieran.) Sen ukko Sinkkosen tytön, sen Kaisa Josefiinan kanssa hänelle on tulossa jo niin kuin tää... kuin häntä sanoisi... tää esikoinen... niin sinä, ota sinä ja... (sylkäisee sieraan) ota ja toimita Kaisa Josefiina tänne... saunalämpimisiä Matikaiselle tuomaan, toimita tänne Kaisa, niin (hioo) niin ei hän, Matikainen... ei hän silloin niin kuin nai.

Juikurinen (Hyvillään.) Ka, sitäpä tässä minäkin jo arvelin, jotta jos tuota lähettäisi vaikka tään mustalaisen akan viemään terveiset Kerimäelle, jotta nyt tulkoon Sinkkosen tyttö lapsineen sillä lemmon kyydillä, tahi muutoin on Matikainen kirkon kytkyellä köytetty toiseen akkaan, (tarkastelee vuoltavaansa.)

Mikko Siunattu (Vilkkaasti.) Tee, veikkonen, niin... tee, veikkonen! (Tarkastaa kirvesterää.) Meidän, veikkonen... (sylkäisee sieraan.) Meidän, veli hyvä, pitää osata kerimäkiläisten synnit kääntää parhain päin... niin jotta hänestä on, tästä lähimäisen synnistä... on meille niin kuin hyötyä... (Koettaa kirvesterän terävyyttä.) Niin jotta, veikkonen... jokohan tuo pystyisi kirves... jotta veikkonen, ollapa vaan Kerimäellä enemmän sitä syntiä... (Lopettaa hiomisen.) Ollapa... ollapa vain syntiä Kerimäellä... tämän Matikaisenkin laskuun ollapa, tarkoitan.

Juikurinen (Tarkastaa vuoltavaansa.) Ka, eipä tässä nyt usko ilman Matikaisen syntiä auttaisi. (Viisaasti) Mutta tehdä mojuutan minä sille Matikaiselle tällä kissanhäntäkartulla toisenkin jutkun. (Näyttää) Katsohan, miten nuljakaksi siitä on vuoltu Matikaisen pää.

Mikko Siunattu (Myöntelee.) Niin on, veikkonen... Ei siinä käsi kauvan kestä... Varsinkin jos... (kiirehtii kaivamaan konttiaan) annahan kun minä annan... varsinkin jos voitelet niljakaksi tällä... (Aukoo kääroä.) Tää auttaa kaikissa... vaikka autuuden asiassa auttaa tää... Tää kun on sitä... itseään sitä sianrasvaa. Voitele, veikkonen, hänellä... voitele... voitele, veli. (Puuhailee konttiaan naulaan pannen) Tää Matikainen... tää, ruoja, kuuluukin hierovan ja varustavan sinulle tappelua... tahi niin kuin selkäsaunaa kuuluu varustelevan sinulle tästä Liisasta... tästä Mamman Liisasta.

Juikurinen (Voitelee palikan liukkaaksi.) Ka, jos häntä holvaisi. (Voitelee.) Jos... jos tuon vielä rasvaisi niljakaksi... Kun hän tähän rakkauden asiaan on heittänyt pukinsorkan, niin antaa hänen nyt sotia salajuonta vastaan aina kissanhännästä lähtien.

Mikko Siunattu (Yrittää.) No... no... ka, tuolta hän tuleeekin...

Miihkuli (Saapuu Matikaisen kanssa.) Terve teille... Kuinka voitte, veljet? Kuta kuuluu, veljet?

Mikko Siunattu. Ka, ei mitään enempää!... Miten vain itse? Miten... miten vain itse?

Miihkuli. Ka, ei enempää... ei myös vähempää. (Levittää käsiään.) Kaupat huonosti menneet (levittää.) Rahaa ei ole (punaltaa päätä.) Ei niin mitä ei ole (huitasee.) Ei niin mitä.

Matikainen (Jäljitellen.) Ei niin mitä ei ole! (Huitasee ja nauraa.)

Juikurinen (Hymyillen. Kavalasti.) Mutta onhan se toki tämä Matikainen vahva kissanhännän vetäjä... Niin jotta eikö koitettaisi... tällä? (Ojentaa karttua.)

Matikainen. No, jos vain karttu kestää, niin... (sylkäisee kämmeneensä ja tarttuu karttuun) niin kyllä tämä poika... Nohan! (Vetävät.) Elä sinä vain kierrä.

Juikurinen. Eihän sitä meidän maassa koiruutta ja petosta opita opettamallakaan. (Vetävät.)

Miihkuli (Innostuneena.) Vot... vot... vot!

Matikainen. Annahan kun minä saan jalansijaa. (Polkee lattiaa kantapäällään.) Nyt. (Vetää irtilla ikenin.) Nyt sitä koitetaan. (Nojallaan.) Nyt, Juikurinen! (Juikurinen päästää äkkiä kartun irti, niin että

Matikainen lentää selälleen) Perrr!

Miihkuli (Viheltää ihmeissänsä.)

Juikurinen (Hymyillen, kuin viattomasti kehuen.) Sinä olet, näyt, voka vetämään.

Matikainen (Raivoissaan.) Saatana kun tuolla kartulla vetäisen kuonoosi, niin et siinä ennätä enää syntejäsi katua. (Miihkuli hätäilee, hommailee.)

Juikurinen (Uhitellen) Elä vetäise!... Se on vieras karttu ja vieras naama!

Matikainen. Paholaisen makkara! (Potkaisee jalkaan.)

Juikurinen (Tarraa käsiksi.) Elä potki, kuule... tahi tässä nousee nyt ryty. (Painivat vimmatusti.) Sinä naisten viettelijä! (Ähkivät.)

Matikainen. Vaikka henki menisi! (Vääntävät raivostuneina.)

Miihkuli (Matikaista neuvoa häärien.) Pane polvikoukkua... näin... näin! (Näyttää itsekseen.)

Mikko Siunattu (Estellen.) Elä... elä auta, Miihkuli... Anna Herran auttaa, hän on viisas. Anna... anna Herran ratkaista riita!

Juikurinen (Ähkien.) Vaikka pää... tahi henki! (kaatuvat ja painivat pitkällään kiereksien.)

Matikainen (Puhkuen uhkaillen.) Sittepähän on piru!

Jorkka (Saapuu.) E-hei!... No siitä muonasta minä pitäisin, jos olisi puukko särpimenä! (Painijat eroavat, etsivät hattunsa ja puistelevat niitä housuihinsa.) Enempi vain sitä lajia!

Juikurinen. Saakeli!

Jorkka. Ja akoistako miehet tappelivat?... Vai? (Nauraa.)

Juikurinen (Matikaiselle, vihaisesti muljauttaen.) Vielä se nähdään... Nähdään se vielä, kenen karttu se kuorensa pitää. (Panee hatun päähänsä.)

Matikainen (Uhaten) Nähdään sitä vielä, kunhan se päivä tulee, jolloin näet, että minä se olen kvartesmanni! (Sieppaa kartun.) Ja sillä kartulla et enää ihmisiä petä. (Ärsyttää) Ä-häh! Tartuppas nyt siihen... Tokko uskallat! (Poistuu)

Miihkuli (Punaltelee päätään kuin ymmällä, levittelee käsiään ja lyö niitä reisiinsä.) Mhyyh!... En ymmärrä... En niin mitä ymmärrä. Ei niin kuta ymmärrä. (Rautakanki soi ulkona.)

Jorkka. Litviikkikanki soi!... Nyt, pojat, rikastumaan! (Lähtee.)

Miihkuli (Kiirehtii, viinalaskuaan penkin alta laukkuunsa työntäen.) A vot todellakin... kanki todellakin... Vot rahaa miehille tulee...

Mikko Siunattu. Litviikkikankipahan soi... (Lähdön touhussa) Niin hän soi ihanasti ja kirkkaasti kuin enkelien laulu... tää litviikin kutsu... Tule, Juikurinen... tule, veikkonen... (mennessään) kun ruunu kutsuu.

Juikurinen (Muka leikkiä laskien) Ka, eipähän sitä tämmöisen enkelilaulun aikana kehtaa laiskakaan tätä sydäntään paaduttaa. (Menee.)

Miihkuli (Jouduttautuu, nostaa laukun selkäänsä.) Ja minä... Vot viinat myön... rahat kokoon ja viinat... ylen väkevät viinat myön... A vot! (Silja tulee ovessa vastaan kahvipannu kädessä. Tervehtii) A vot! (Pysähtyy. Maireasti) Ihana tyttö! Ylen olet ihana tyttö! (Heittää laukun maahan, lähennellen) Minä oikein kovasti rakastan sinua. (Heittää muiskun) Oikein rakastan sinua, tyttö. (Lähestyy.)

Silja (Uhkaa pannulla.) Tulehan siihen, niin saat! (Täyttää pannun nopeasti, korvossa pistäen.)

Miihkuli (Kaivelee taskuaan, hyvin imelästi.) Sormukset annan ihanat... rintaneulat annan... (lähestyy) kaikki annan... jos annat muiskun...

Silja (Uhkaavasti.) Elä tule, kuule!... Naimisissa oleva mies! (Vetäytyy pois.)

Miihkuli. A mitä jos naimisissa, kun on muija Venäjällä... Silkkihuvit saat... jos kuin koreat silkkihuvit. (Heittää sormisuukon. Maireasti.) Nauhat ja kammot ostan... ja ylen hyvänä pidän...

(lähestyy) ylen rakastan. (Lähestyy.)

Silja (Viskaa kahvipannusta vettä silmille.) Tuosta saat... hyvänä pitäjä! (Pakenee.)

Miihkuli (Kuivaa silmiänsä) Eh sinä!... Eh sinä syntinen himo, mihin saatat vanhan miehen... Mutta kuin tuossa voit, kun ei ole muija mukana! (Huitasee kädellään. Nostaa laukun selkäänsä.) Ah sinä himo! Kuin kauvan saat nyt, Miihkuli, katua... katua da paastota... da anteeks syntiä anoa... (Kuivaa kyyneltään.) Eh, sinä synti... Eh sinä viekas synti. (Yrittää lähteä.)

Jorkka (Tulee vastaan.) Nohan!

Miihkuli (Pelästyen, kierrellen.) Ka, ei niin mitä veli!... Siinä veli, miehet karttua vetivät, a minä sain vedet silmilleni. (Levittelee kuin ymmällä käsiänsä.) Ei ymmärrä... Ei niin mitä ymmärrä, veli! (Luikkii pois.)

Jorkka (Yksin oudostellen.) No, sekö teki miehen niin araksi... kun ei kauppojakaan enää hiero!

Mikko Siunattu (Saapuu.) No, nyt kun on tätä rahaa, niin... no nyt, Jorkka, ei puutu muuta kuin... kuin jänkaikkainen elämä... eli kuin sinä luulet, Jorkka? (Touhuua.) Kuin, kuin arvelet, Jorkka?

Jorkka. Jaa... ettäkö?

Mikko Siunattu (Umpimähkään.) Ka, vaikka että... Hän, Miihkuli, tuo sieltä... viinaksia, tuo hän sieltä, Miihkuli. (Etsii astiaa.) Viinat... viinat tuo Miihkuli meille... ja meitä ei tää viina niin kuin... niin kuin pilaa. (Miihkuli palaa viinaleili kädessä, mukanansa toiset miehet, jotka haalivat astioita.)

Jorkka. Tähän, Miihkuli... jos vaikka puoli ryyppyä tähän.

Miihkuli (Kaataa Siunatun kuppiin viinaa.) Markka ryyppy. (Toiseen.) Yksi markka kymmenen penniä ryyppy. (Siunattu ryyppää.)

Juikurinen (Ojentaa kuppia.) No, lirauta häntä sitte tuohonkin!

Miihkuli (Kaataa) Yksi markka kaksikymmentä penniä ryyppy...

Matikainen (Astioinensa.) No, jos sitte tuohonkin... löräyttäisi. (Nauraa)

Miihkuli (Kaataa) Huokeata on viina... Markka neljäkymmentä ryyppy. Yksi markka viisikymmentäpenniä ryyppy.

Jorkka (Saapuu ropeinensa.) No siihen myös täysi rove ja väkevää... niin että miehellä on mitä vastaan puoliaan pitää!

Miihkuli (Kaataen.) Ylen... ylen on huokeaa viina. Markka kuusikymmentä ryyppy. Ei ole kallista viina... rahat otamme litviikissä... Kaksi markkaa korkoineen ryyppy. (Pekka Polykarpus saapuu puolijuosten ojentaa astiaansa.) A vot Pekka Polykarpus. (Kaataa ropeeseen.) Puolitoista markkaa ryyppy.

Pekka Polykarpus. Häh?

Miihkuli (Huutaa korvaan.) Kaksi markkaa ryyppy!

Pekka Polykarpus. Mitä?

Miihkuli (Kovemmin) Kolme markkaa ryyppy!... Vot, Silja!

Silja (Saapuu kahvipaahdin kädessä, Miihkulille uhkaavasti.) Vieläkö tulet siinä... muiskuinesi!

Jorkka (Tarttuu tuppeensa.) Mitä? (Uhkaavasti) Muiskuako?

Miihkuli (Sotkien asiaa.) Ei niin mitään. (Äkkiä, tietämättömäksi tekeytyen) A mitä todellakin puhut, neito?... A vot, mitä puhut?

Silja (Nuhdellen.) Vanha ukonretale vielä.

Jorkka (On vetänyt puukkonsa, oikea polvi koholla, takoo polveen niin että puukon terä on pystyssä, uhkaillen.) Miihkuli!... Perr... rrrr... rrr (kääntää terän suoraan polveaan kohti.) Lyökö minä jo näin päin?

Mamman Liisa (Saapuu valjaat olalla, hämmästyttävä ja kovenee oitis.) So... Sis-so... Mitä tämä on!

(Kovenee ja levitteleikse kuten emäntä) Niin kuin sanottu, niin puukot pois... Sis-so!... Sillä niin se seisoo sanassakin, että sota ja puukot ja veriset vaatteet... ja että ne pitää hävittää... jo auran vantaiksi.

Jorkka (Pistää puukon tuppeen.) Mutta sen minä sinulle, Miihkuli, sanon, että jos vielä... niin siinä pitää olla sota ja veriset vaatteet...

Miihkuli (Asiaa sotkien hädissään.) Vaatteet, veli... vaatteet tarvitaan... kuusi markkaa metri, Miihkulilla on hyvää vaatetta... Viisi markkaa metri. (Pyyhkii pelon hikeä, itseksensä.) Eh sinä vanha himo!

Mamman Liisa (Siljalle.) Ja Silja!... Kahvin keittoon... Se mikä kuuluu hyvään menoon, niin se vain, ja muusta on pietti. (Silja lähtee.)

Matikainen. Juo nyt Liisakin vähän tästä ropeesta... tätä miestä väkevämpää. (Nauraa.)

Juukurinen (Ehättää väliin.) Olisihan tässä minunkin ropeessani. (Pisteliäästi.) Minun huulenihan tämä ei ole likaantunut toisen ämmän huulessa niin kuin (muljauttaa Matikaiseen) monen muun miehen huuli... (tarjoo rovetta) kun ei satu olemaan ihan yhden emännän mies. (Hymyilee) Niin että ryyppää pois, Liisa!

Mamman Liisa (Ottaa astian, Miihkuli varustautuu myymään lisää miehille, jotka nykien, viittoen ja supisten pyytävät.) No, se mikä Sanassa ja... mikä Kaanaan häissäkin, niin se tässäkin talossa. (Ryyppää) Hyh-hyh!... Olihan siinä sen "hyvän viinan" voima. (Miehet ovat ryyppiksineet.) Ja nyt... (juominkia keskeyttäen) nyt on jo top... (Kuin leventelevä emäntä) Top viinalle tässä talossa. (Kovenee) So, Miihkuli! Tässä talossa ei ole Sodoma, että juovutaan... Ja jos joku tahtoo juovuksiin asti, niin se metsään... Sis-so!... Niin-kuin-niin!

Miihkuli (Ehättää lähtöä touhuten.) Metsään menemme... Menemme... kaikin menemme metsään... Sinne... sinne viemme viinat... Vot menemme metsään... vot!

Miehet (Sekaisin hälisten.) Sinne... Metsään... Sinne (menevät) menemme... sinne...

Miihkuli (Mennessään.) Menemme... menemme... veljet!

Mamman Liisa (Siljalle.) Ja nyt, Silja! Niin kuin sanottu! (Tarkastelee rautakankea.) Kestääköhän tuo kankipahuus. (Siljalle.) Niin kuin sanottu, niin keität kahvit ja viet miehille ennen kuin juovat rahansa viinaan, ja sanot, että jos ovat humalaisia, niin tämän talon ovi on kiini... (Pyörähtää) Niin-kuin-niin!... Minä vain pyörähdän vääntämässä pari kiveä tieltä syrjään. (Lähtee kanki olalla.) Linkun-lankun!

Silja (Panee pannun tulelle.) As kun tuokaan tuli ei kunnolla pala. (Puhaltaa lieteen) No... rupesipas toki palamaan. (Laulaa kahvia keittäessään.)

Sulle ma, kultani, kahvia keitän, vaikk' olet uskoton mulle. Toiveeni turhat ma tuulehen heitän ja ain' elän, armaani, sulle.

(Ottaa pannun, kaataa siitä hieman selvittääkseen pannun, kerraten)

Toiveeni turhat ma tuulehen heitän, ja ain' elän, armaani, sulle.

(Aikoo lähteä, pannu kädessä)

Jorkka (Saapuu, asettuu eteen.) Nyt, tyttö... nyt sitä puhutaan suu puhtaaksi rakkaudesta, vaikka taivas halkeaisi ja putoaisivat sarvet pirulta.

Silja (Terhistyy.) Luuletko sitte sinun kehumisesi pelottavan... pyh!
(Heilauttaa pannuaan)

Jorkka (Rivakasti) Jeekuti... Jeekuti! kun minä rakastan sinua, ja nyt se tulee se kosminen ja kova ja aivan Härmän tavalla! (Käsi tupessa) Tohditkos sinä tyttö katsoa vaikka puukon terää? Häh?

Silja (Ynseäksi tekeytyen.) Ala mennä siitä... tahi! Luuletko, että en tohtisi... ja vaikka silmiin katsoa.

Jorkka. No niin, se piti oman kullan... Ja tahdotkos sinä, tyttö, tulla kullaksi tälle pojalle, jolla on puukko näin?

Silja. Pyh! (Pyörähtää) Kesytettäisiin ne nyt paremmatkin!

Jorkka. No sitte, Silja! Koska sinä et pelkää katsoa puukon terää, niin lyö kättä päälle, että rojahtaa, niin että on valmis naimiskauppa.

Silja (Pannu vasemmassa kädessä.) No... Jo oli menneeksi... (Lyö kättä.) Ei sitä ole surkeiltu

suurempaakaan!

Jorkka. No niin sitä piti!... Ja sitte pusut sen päälle, sanoi Lapuan likka kihloistansa. (Suutelee.)

Silja. No vielä toiset, sanoi tään talon tyttö muiskuistansa. (Laskee pannun pois ja suutelee uudestaan.) Niin loppui se Liisa tädin "linkun-lankun." (Ottaa pannunsa.)

Jorkka. Niin loppui... Ja nyt! (Sieppaa Siljan syliinsä ja laulaa.)

Ja ennen minä luovun puukostani ennen kuin helluni heitän.

(Poistuu Silja sylissä.)

Silja (Jatkaa poistuessa.)

Ja tule sinä, kultani, tule sinä meille, niin kahvit minä sinulle keitän!

Mikko Siunattu (Kurkistaa ovelta.) Ka eikö häntä olekaan täällä... tätä Juikurista... Antti Hermannia? (Tulee, juo laskunrunnista maitoa.) Arvelin hänelle sanoa, jotta nyt hän on syntynyt Matikaiselle se esikoinen ja jotta... (ryyppää) jotta tää Kaisa Josefiina on tulossa etsimään niin kuin tätä isää. (Juikurinen tulee) Ka, siinähan sinä! (Kertoo) Se tää Matikaisen esikoinen on tulossa. Niin jotta elä sinä nyt ota ja kadota niin kuin toivoa. (Lyö ruunin kiinni) Elä... elä kadota toivoa, veli.

Juikurinen (Hyvillään) Mhyy!

Mikko Siunattu (Hökeltäen.) Niin on... niin on hän tulossa... Ja tuu sitte... tuu pois niin kuin iloitsemaan... tästä Kerimäen synnistä tarkotan iloitsemaan. (Menevät.)

Juikurinen (Mennessään.) Ka riemuita jysäyttää häntä sitte... Kerimäen synnistä.

Pekka Polykarpus (Saapuu Liisan kanssa. Jatkaa kosimistaan.) Vai mitä sinä arvelet?

Mamman Liisa (Panee kangen nurkkaan.) Mitä "arvelen"?

Pekka Polykarpus. Häh?... Niin jotta joko sinä nyt olet ajatellut sitä minulle frouvaksi tuloa?

Mamman Liisa (Kovenee.) Mitä sinä siinä hupsit! (Etsii housuja vaateläjästä.)

Pekka Polykarpus (Tenää.) Kyllä se Mikko Siunattu menee takuuseen siitä, jotta tämä korva paranee, kun vain voitaa sianrasvalla.

Mamman Liisa (Kovasti.) Heitä sinä pois se naimisvimma... kuuro ukko!

Pekka Polykarpus (Omaansa jatkaen tosissaan.) Sinusta kun eivät kuulu muut huolivankaan. (Tosissaan, aivan nurein mielin) Mutta minulla kun on tässä korvassa vika, niin minulle kelpaavat kaikki kuin sielun viholliselle.

Mamman Liisa (Kuin itseksensä.) No paholaisen takkiainen!

Pekka Polykarpus. Häh?... Tuletko sinä minulle frouvaksi?

Mamman Liisa (Itsekseen.) Miten pirun tavalla tuosta kurnuttajasta pääsisi eroon! (Potkaisee takapuoleen) Tuosta saat... frouvaksesi.

Pekka Polykarpus. Kah! (Poistuu allapäin, korvallistaan raapien) Mistä hän nyt tuolla tavalla suuttui... Vai tätä korvaako hän katsonee ylös!

Mamman Liisa. Niin on nyt siunannut sulhaista kuin keväällä kissoja... Niin jotta on siinä työtä nyt valitessa ohdakkeet pois nisujen seasta. (Puistelee hamettaan, kuin ohimennen.) Härmän... Härmän miehestä se pitää tälle tytölle isäntä saada. (Menee kamariin.)

Miihkuli (Saapuu Matikaisen kanssa.) A vot, veli. Nyt ole rohkea! Ylen rohkea ole, veli, ja vot... (kaivaa taskuaan) vot, veli, rintaneulat lahjoita hänelle. (Työntää neulan Matikaisen käteen.) Vot... vot... Kuusikymmentä markkaa neula... Kuusikymmentäviisi markkaa!

Matikainen (Matkien, neulaa katsellen.) "Kuusikymmentä markkaa." (Nauraa.)

Miihkuli (Vilkkaana touhuten.) Kuusikymmentäviisi... kuusikymmentä markkaa. (Huitasee kädellään) Oli menneeksi... Neljäkymmentäkolme markkaa... A samaan hintaan kosin vielä... puhemiehenä olen.

(Huitasee) Hiis hänestä.

Matikainen (Kuin asiaa punniten.) En minä tiedä... Miltähän sitte tuntuisi... (nostaa jalkaansa ja vetäsee pieksun varren suoraksi) talon isäntänä olo.

Miihkuli (Kuin houkutellen.) A ylen hyvältä tuntuu muijalla olo... ylen hyvältä!

Matikainen (Matkien.) "Ylen hyvältä!" (Nauraa.)

Miihkuli. A vot miten hyvältä tuntuu, kun on muija: kun on muija, niin, vot, et voi tehdä syntiä... vot... A kun ei ole muijaa, niin (levittää käsiään) voit tehdä... ja vot, veli, helvettiin joudut... (Eleillä ja käsillä) Vot muija... vot veli.

Mamman Liisa (Kamarissa, kovasti.) Pekka! Tule tupaan ja ala alustaa taikinaa.

Miihkuli (Jouduttautuu.) Vot, tulee Liisa... Vot muija .. Kosimme nyt... kosimme, veli!

Mamman Liisa (Palaa.) No, mitäs sille Miihkulille taas kuuluu?

Miihkuli (Kepsakkana.) Paljo kuuluu!... Oikein hyviä kuuluu!... Sulhasia ja häitä ja naimisia vain kuuluu!

Mamman Liisa (Kainalon alusta raappien, ynseästi.) Häitä... kukahan hupsu tuo nyt vielä sinustakin huolisi!

Miihkuli. No, a jos minusta ei huoli, niin on toinen, josta huolii. (Lyö Matikaista olalle) Vot on mies, josta huolii... Vaikka keisarin tyttö huolii. (Taputtaa olalle.) Vot, on sulhanen! (Matikainen nauraa.)

Mamman Liisa (Ynseänä.) Vot on sulhanen!... Joko se nyt sitte sekin on niissä akkapuuhissa!

(Kaivelee hammastaan. Pekka Eevastiina saapuu jauhovakkoinensa ja ryhtyy alustamaan taikinaa, yskien ja ähkien. Miihkuli neuvoo Matikaista puhuen ja viisaasti viittoen.)

Mamman Liisa (Suu sylkeä täynnä.) Alusta nyt vain, Pekka, jotta ei jää jauhopaakkuja. (Sylkäisee suun tyhjäksi. Menee äskeiseen asiaan.) Vai semmoista Miihkulillekin jo kuuluu!

Matikainen (Leikkisänä.) Jokos sitä Liisalla on miten paljo sitä ikää?

Mamman Liisa. Kukahan tässä joutaa kaikkia joutavia muistamaan ja laskemaan! (Ottaa miesten housut naulasta ja ryhtyy niitä vetämään jalkaansa hameen alle.) Muistatko sinä, Pekka, paljoko se Nissisen akka laski minulla jo ikää olevan?

Pekka Eevastiina (Alustaessaan.) Ka, eikö tuota jo lie toisella kymmenellä... sillä naimakymmenellä.

Miihkuli. Oikein on ikä... naimakymmenellä. Ja... (lyö Matikaista olalle) ja tässä on sulhanen.

Matikainen (Leikkisänä.) Eipä sitä tiedä, tokko se Liisa huolii minusta... (tietoisena) kvartesmannista.

Miihkuli (Ehättäen.) Huolii Liisa... Ylettömästi huolii!... kara-ul! (Ottaa asennon.)

Matikainen (Kuin omaansa jatkaen.) Vai mitä se Liisa itse siihen sanoo? (Miihkuli neuvoo viittoen antamaan Liisalle muiskut, kisuuttelevaan tätä.)

Mamman Liisa (Kuin itsekseen, toistellen, housuja jalkaansa vetäen.) Siihen sanoo... ja kara-ul!... Kaikilla se vain pitäisi olla se akka... Kara-ul. (Matikainen nauraa.) Kara... kara-ul vain pitäisi olla kaikilla. Arinasavea tästä pitää lähteä vetämään, niin pistää tuosta vaikka nuo housut jalkaansa.

Matikainen. Ja kyllähän sitä minäkin yhden eukkoni elättäisin... jos asia niikseen tulisi... Vai mitä, Liisa?

Miihkuli (Puhuu apuna.) Komeat on kihlat, ylen ovat komeat!... Rintaneulat ja silkkihuivit ja... (näyttää sormellaan maireita eleitä tehden) vot tähän sormus... kulta- ja hopeasormus.

Mamman Liisa (Kuin yksikseen.) Kulta- ja hopeasormus!... Mitenkä vanha tämä Matikainen on?

Matikainen (Toiveikkaana.) Ka siinäpä sitä jo on ikääkin aikamiehen iän korvilla.

Mamman Liisa (On saanut housut jalkaansa, menee pankon luo kuin asian unohtaen, pyörähdellen hieman ja lehahdellen kuin ottaisi tanssiaskelia, laulaen.)

Voi miksi oon punainen ruusu,

Voi miksi en valkea oo!

(Turistaa nenänsä lieteen, peukalon rystysellä nenäsyryjään painaen.)

Miihkuli (Neuvoo Matikaista kuiskaillen.) Kisuuta... kisuuta Liisaa!...
Ja vot muiskut... muiskut anna!

Mamman Liisa (Palaa pankon luota kuten oli mennyt, jatkaen laulua.)

Kun valkea ruusu ma oisin,
niin voi, voi, poikia... voi!

Matikainen (Taputtaa leikitellen Liisaa takapuoleen) Vai mitä se Liisa arvelee siitä naimisiin menosta?
(Maireasti.) Lii-sa!

Miihkuli (Innostuen) Kisuuta... Liisaa... rakasta ylen kovasti... ja anna iloiset pusut... vot näin!
(näyttää sormisuukolla)

Mamman Liisa (Kuin itsekseen, ynseästi.) Iloiset pusut *Miihkulille*.
Annan minä sinullekin pusut... Nainut mies!

Matikainen (Tarttuu Liisan käsiin ja vetelee niistä nauraen. Liisa kulkee takaperin, Matikainen perässä.) Niin että eikö tehdä naimakaupat, Liisa?

Mamman Liisa (Aikoen irrottautua.) No, menehän siitä nyt... Senkö hevoskaupat tässä nyt on! No!

Matikainen (Leikittelee.) No... Liisa... (Suutelee yht'äkkiä ja nauraa.)

Mamman Liisa (Sylkäisee äkäisenä.) Piru... Pty-hui.

Miihkuli (Innoissaan.) Pusuta... pusuta!

Matikainen (Yrittää suudella ja syleillä.)

Mamman Liisa (Suuttuu.) So... so poika! (Sieppaa Matikaisen syliinsä ja vääntää sänkyyn, hyvä jos jaksaa nostaa ja paiskata selälleen, että jalat heilahtavat. Voitokkaana.) Siinä se on poika pempullansa... (Kuohuksissaan.) Sana se on ja sakramentti, joka antaa vieläkin voimaa niin kuin ennen Simpsonille. (Miihkuli istahtaa penkille, istua kököttäen pelokkaana polvet yhdessä hartiat kokoon vedettyinä. Matikainen kohottautuu istumaan kuin puusta pudonnut. Liisa jatkaa kuohuksissaan.) Sillä tässä talossa, pojat, ei tehdä housusyntiä eikä eletä niin kuin Ammoonin lapset, Ahabin aikaan, vaan niin kuin kuudes käsky ja Sana määrää. (Ottaa patukan. Voitokkaana.) Linkun-lankun... (Patukka ojona.) Linkun-lankun, sulhaspojat.

KOLMAS NÄYTÖS

Mamman Liisan tupa. Liisa seppänä, takoen hevosen kenkä nauvoja lieden luona. Silja vyyhteää viipsinpuulla. Hame orrella kuivamassa.

Mamman Liisa (Takoessaan.) Vai sinä sitä, Silja, jo ennätit sen Härmän miehen viedä. (Tarkastaa naulaa.) Ka, tottapa se oli silloin sinulle sallittu, eikä minulle... se mies. (Työntää naulan lieteen kuumenemaan.) Tottapa... tottapa se oli sallittu niin.

Silja (Puolustautuen.) Ka, mistäs minä tiesin... Kun se itse pyysi. (Lopettaa vyyhteämistä.) Ja saahan tuon nyt vielä ottaa... En minä häntä väkisin pitele.

Mamman Liisa (Ynseästi.) No-oo... Mitäpä näistä kiistelee... eto tavarasta kuin miehestä!... On näitä makkaroita jokaiselle, ollapa vain akkoja ottamassa. (Ottaa raudan liedestä. Äkkiä.) Menepäs siitä nyt, Silja, ja kutsu tähän soittaja, niin laitetaan tässä tanssit illaksi... (Taoksii.) Minäkin tässä vielä ennätän ennen iltaa ottaa sukaista jonkun miehen-pötkylän, (Silja lähtee. Takoo. Itsekseen.) Jonkun... jonkun miehen tähän ottaa sipaisen rakastamaan ja kunniassa pitämään. (Löppö-Leena saapuu.) No, Löppö-Leena!... Ei siitä Härmän miehen puuhasta tullut sen parempaa... Tottapa se oli korkeudessa päätetty niin. (Pistää raudan veteen.) Tottapa se... tottapa se... tottapa se oli päätetty.

Löppö-Leena (Kuin huokaillen, kuvettaan syyhyttäen.) Tottapa se oli... tottapa... tottapa se oli.

(Haistelee kahvipannua.) Kun eivät auttaneet Lullunkaan taiat, niin tottapa se oli päätetty. (Panee pannun pois.) Päätetty se oli... Päätetty... päätetty oli se asia... (Nuuhkuttaa tarkotuksella.) Lämpimältä leivältäpä täällä haisee. (Nuuhkii.)

Mamman Liisa (Arvaa asian.) Ka, onhan siinä tuossa pöydällä vielä kakku... Pistä pois poveesi, ja sitte... (puistelee hamettansa) tuokin hameen pahuus... ja sitte juosta kipaie sanomassa Matikaiselle, jotta käyköön paikalla täällä, niin saadaan puhua niistä naimiskaupoista... So, Löppö-Leena!... On tällä tytöllä nyt vara valita, ja vara on antaa toisellekin.

Löppö-Leena (Työntää leivän poveensa. Kuin huokailen.) Ehheh... heh-heh!... O-on se vara valita... (Kuin itseksensä.) O-on se vara talollisella... Toista se on talottomalla... Hyljätty kuin sätätön onki on köyhä naima-asiassa. (Pyyhkii suutaan.) Hyljätty... hyljätty on köyhän lempi...

Mamman Liisa (Touhuua.) No... Ka, mitäpä tuosta... Härmän miehestä!... Mieshän se on Matikainenkin... (Siivooa tupaa) Juosta kipaie vain ja sano hänelle, jotta nyt saa akan, jos vain ottaa älyää. (Käskevästi) Mene jo, eläkä siekaile siinä.

Löppö-Leena (Jouduttautuen.) Menee Leena... menee Löppö... Ei se siekaile... ei se siekaile. (Ovessa tarkotuksella) Tottapahan siellä kahvit ryypään!

Mamman Liisa (Huutaa) Pekka hoi!... Pekka Eevastiina!

Pekka Eevastiina (Kamarissa.) Hoi... hoi! (Tulee) Mikä täällä nyt on tulossa?

Mamman Liisa (Pesee käsiään.) Otappas sinä ja kaulaa ja silitä sitte tuo hame ja tarkasta, onko siinä mitään korjaamista... Minä teen ensin tuon uunin arinan ja sitte... (Potkasee tupakkapölkyn vierimään penkin alle) No... sittepähän nähdään iltasella... Perästä kuuluu, sanoi torventekijä... (Äkkiä.) Mutta tules ensin ja sotke täällä ulkona arinasavi. (Poistuu.) So, Pekka!

Pekka Eevastiina (Kytystelee.) Oh-hoi!... Jokohan tuo nyt menee miehelle, lintu... kun se niin jo pyörähtelee. (Huokailee.) Hoh-hoi... hoh-hoi... Mutta menköön. Ei tästä minun jalastani enää kuitenkaan semmoista kalua tule. (Poistuu.) Ei... ei tule enää kipeästä koivesta sulhasjalkaa.

Juikurinen (Saapuu, kurkistaa kamariin.) Ei näy olevan kotona... Mutta nyt tänä päivänä sitä sitte rysäytetään Matikaiselle perettä ihan oikein Kerimäen kapalla mitaten.

Mikko Siunattu (Saapuu.) No... No... Kuin sitä kuuluu? (Käy kopistamassa porot piipustaan pankolle.) Kuins... kuins kuuluu, Antti Hermanni?

Juikurinen (Hymyilee.) No, nyt jo kannattaa köyhänkin hymyillä... Tää asia kuu onkin ottanut jo niin kovalle, jotta tää alkaa jo tuntua oikealta rakkaudelta.

Mikko Siunattu (Arvaa asian.) Vai ehti hän tulla... Kaisa Josefiina. Vaikka minäkin jo pelkäsin, että hän hylky myöhästyisi... (Selvittää piippuaan puhallelleen siihen.) Vai ehti... vai ehti hän kuitenkin, hylky, tulla! (Selvittää.)

Juikurinen (Hyvillään.) No, tosi on asia kuin profeetan sana tai kuin mustalaisen ennustus... Tunnin päästä on tuossa Matikaisen perhe.

Mikko Siunattu (Hökeltäen.) No niin... no niin... Vaikka johan minä sanoin, jotta se tuo usko auttaa sinua, kun et vain ota ja horju... ja kun vain pysyt lujana, niin se auttaa niin kuin tää... olkoonhan tää tupakanpano (panee piipun taskuunsa) niin kuin tää sianrasva auttaa kaikissa näissä yhteisen kansan vaivoissa... näissä ajallisissa vaivoissa, tarkoitan.

Juikurinen (Raapii hyvillään hymyillen korvallistaan.) Näkyyhän tuo aina auttavan kilvoituksen kestänyttä.

Mikko Siunattu. No kuin hän ilkeäisi olla auttamatta. (Ottaa konttinsa. Vilkkaasti.) Ja no sitte... Tule, veikkonen iloitsemaan... Tule vaikka lipaisemaan kieltä sen asian päälle. (Menee.) Tuu pois, Antti Hermanni!... Tuu!

Juikurinen (Ottaa eväskonttinsa.) Ka, kannattaahan tuota nyt jo tulla. (Menee.)

Jorkka (Saapuu, kurkistaa kamariin.) Missäs se minun hilsuni heilaa, kun sitä ei näy kamarissa... Ka, Liisa!... Kuins kuuluu, Liisa?

Mamman Liisa (On tullut tupakanpanopuhissa.) Ka, mitäpä tässä!...

Onko sinulla tulta antaa?

Jorkka (Rivakasti.) Ettäkö tulta! Sitä on enemmän kuin pimeyden valtakunnassa valoa. (Antaa tulta.) Noin! Tupakka päälle, sanoi tyttö kun vihiltä pääsi.

Mamman Liisa (Sytyttää piippunsa.) Tattis vaan. (Puhaltaa savut.) Sinäkö sitä sitte naitkin tämän Siljan? (Vetelee savuja.)

Jorkka (Hattu otsalla, katsoen sen alitse.) Niin on ylhäällä tähdissä kirjoitettu.

Mamman Liisa. Ka, mikäs sillä on työllä. (Vetelee savuja.) Minä oikeastaan arvelin itse sinut tähän ottaa, mutta samapa tuo on. (Käy sylkätsemässä.) Jäihän se tämä Matikainen minulle. Ja... (loputtaa painellen peukalon kynnellä piippua) ja miehän se on Matikainenkin... kun se kerran kunnan akan saa, niin... ja... (käy sylkemässä) ja sinäkin puolestasi, yhtä hyvän akanhan sinä saat Siljasta kuin olisit minustakin saanut.

Jorkka (Kuin mietiksen.) So... Siis Matikainen.

Mamman Liisa. Mati... (Alkaa puuhailla.) Ja mikäpä sillä on ero... sillä niin kuin Sanassakin seisoo, niin ei ole juutalaista eikä kreekkiläistä. (Mättää korvosta pyttyyn arinavettä. Äkkiä.) Mutta meneppäs, Jorkka, nosta Pekan apuna se arinasavikorvo tupaan, niin saan tuossa ennen naimisiin menoa tehdä pyöräyttää vielä arinan.

Jorkka (Lyö puukon tuppeen lujempaan.) No saapi nostaa. (Lähtee.) Vai Matikainen siis!... Siis *Matikainen*.

Mamman Liisa (Varustautuu uuniin työntymään. Itsekseen.) Onkin kestänyt arina jo viidettä vuotta... Onnistuneeko nyt tulemaan yhtä luja. (Pekka Eevastiina ja Jorkka tuovat savikorvon.) Pane tuohon se korvo. Ja nyt, Pekka, hameen kimppuun, ja sinä, Jorkka, saat mennä.

Jorkka. No, ajöö vain, sanoi ruotsalainen lähteissänsä. (Poistuu. Pekka Eevastiina ryhtyy silittämään hametta.)

Mamman Liisa (Kuin itsekseen, uuniin menoaan varustellen.) Vaikka saveen antajapa tässä olisi tarpeen ollut. (Katsellee ympärilleen. Äkkiä.) No... Mutta siinäpä se on Matikainenkin. (Matikainen tulee. Vetää korvon lähemmä pankkoa.) Tulepas, Matikainen, ja anna savea uuniin, niin minä tekaisen tuon arinan, hilyn, ja siinäpä häntä sitte puhuu asiastakin. (Alkaa työntyä uuniin.) So, Matikainen... Sen kun työhön jo talossa, jossa pääset isännäksi. (Uuniin pää edellä työntyessään.) Jossa... jossa pääset isännäksi. (Uunissa mahallaan vyötäisiään myöten, jalat pankolla.) No, Matikainen; alas antaa savea!

Matikainen (Anneksii pikku astialla savea.) No...

Mamman Liisa (Uunissa.) Siitähän minä naimisiin menosta arvelin tässä vähän puhua... Niin jotta ei suinkaan sinulla ole papinkirjassa vielä mitään harakanvarpaita?

Matikainen. O-hoh!... "Harakanvarpaita!" (Nauraa.)

Mamman Liisa. No, se on pääasia, että on puhdas papinkirja... No, annas taas savea!... (Matikainen antaa.) Etkä taida olla niin viinaan menevä, jotta voi jo sanoa juopoksi?

Matikainen (Leikkisästi kierrellen.) No, mitä sitä nyt semmoista kysyykään!... Siksi nyt, jotta maun tunnen, mutta ei sen enempää... "Viinaan menevä!"

Mamman Liisa. No, se nyt onkin vähemmän tärkeä. Mutta siinä on vielä kysymys itsensä pahanhengen variksenvarpaasta.

Matikainen (Leikkisänä pysytellen) "Pahanhengen varpaasta!" Mikä se semmoinen varvas on?

Mamman Liisa. Se on jotta tämä Juikurinen on vihjaillut, jotta sinulla muka on siellä Kerimäellä jo jotain sen naimakaaren ja -parakrafin päällä.

Matikainen (Topakasti.) Se on hiton vale!... Juikurinen puhuu paljaasta kateudesta... "Naimakaaren ja -parakrafin päällä!" (Nauraa, asiaa sotkien.) Vieläkö savea?

Mamman Liisa. Ei... jo riittää! Minä vain silittää sukaisen. (Silittää.) Silittää, silittää sukaisen vain... Kas niin!... Vedäppäs nyt minua vähän kintuista siinä apuna, niin pääsen täältä pätsistä pois.

Matikainen (Vetää jaloista. Liisa laskeutuu alas.) No-han!... Tuliko hyvä arina?

Mamman Liisa (Puistelee hamettaan.) Mikä hän lie tullut!... Onhan siellä nyt savea. (Kuin itsekseen.) On-onhan siellä savea nyt. (Menee asiaan, äkkiä.) No, jos sinulla ei ole mitään semmoisen pahaa parakrafia päällä, niin voitaisipa tässä ruveta puhumaan talosilla olost. (Kuin itsekseen.) Tässä onkin saanut jo ikänsä yksin elää ja asua taloa, kun näistä täänpuolen miehistä ei ole ei akkaruumiin vahdiksikaan. (Äkkiä.) Mutta ota nyt ensin tuo savikorvo ja vie se pellolle ja pane siellä veräjät kiini.

Matikainen. No... vie hänet korvon, (Vie.)

Mamman Liisa. No niin, Pekka! Saat tähän nyt isännän taloon... Siliääkö se hame?

Pekka Eevastiina (Kytystelee.) Si-iliää... Siliää se emännän hame...
Yh-hyh... Yh-hyh, tätä vanhuuden vaivaa!

Mamman Liisa (Kohentelee alushamettansa.) Mitä sinä muuten pidät tästä Matikaisesta, Pekka?

Pekka Eevastiina. Ka, mies kun mies... Housuthan tuolla on jalassa silläkin.

Mamman Liisa. Ka, siivolta mieheltähän tuo näyttää... Eivätkä ne valiten potaatitkaan parane. Aika vain siinä valitessa turhaan kuluu, niin jotta olkoon kauppa lukossa... Sen kun vain rovasti nyt aamenen sanoo, niin silloin on tyttöys takana. (Kaisa Josefiina saapuu lapsimytty kainalossa.) Ka! Mistäs se tämä nainen on?... Istu ja paina puuta. (Tulija istahtaa.) Mistä sinä olet?

Kaisa Josefiina (Ilkeästi.) Mistäpä tämä köyhä on!... Jota kaikki ruojat viettelevät! (Hyssyttää lastaan sylissänsä.)

Mamman Liisa (Kuin oudostuen.) No!... Onkos se isätön?

Kaisa Josefiina (Ynseästi.) Yyy! (Äkäisesti.) Vielä siinä kysyy!

Mamman Liisa (Ymmällä.) Tämäpä vasta äksy eukko on!... Eikö sitä nyt kysyä saisi!... Sitä varten se on Luoja suun luonut.

Kaisa Josefiina (Hermostuneesti.) No, eikä tarvitse udella... Kun itse sen kuitenkin jo kerran tietää!

Mamman Liisa (Kovenee.) No, pahahenki! (Soimaten.) Mutta mitäs et ole pysynyt Sanassa ja uskossa, vaan olet uskonut kaikkia viettelijöitä ja kiljuvia jalopeuroja ja palvelut lihanhimoa ja elämänkoreutta!... Ja sitte vielä suuttuu, jos kuka kysyy! (Ankarasti.) Siinä se on nyt hedelmä, kun palvelit lihan isää, paholaista.

Kaisa Josefiina (Sähähtäen.) Ja kukas sinun käski vietellä verkkoosi sen isän? (Synkkänä.) Matikaisen... en paremmin sano. (Hyssyttää.)

Mamman Liisa (Silmät pyöreinä.) Mitä?... Matikaisenko?

Kaisa Josefiina (Synkkänä, matkien.) "Matikaisenko!"... Ikään kuin et jo tietäisi, jotta se on sen kakara.

Mamman Liisa (Oudostuen.) Mutta tämäpä nyt vasta jutku ja jysäys on! (Selviytyy) Siis se Juikurisen vihjailu taisi sittekin totta olla! (Ihmetellen.) Tuota Matikaisen ruojaa! (Uhkaavana.) Mutta maltahan, sinä Matikainen, jos sinä yritit minut jutkauttaa valmiin lapsen emäksi!... Maltahan, sinä juukelin eväs, jos sinä... (ovelta huutaa) Matikainen!... (Kovemmin) Matikainen hoi!... Tule sukkelaan! (Touhuaa.) Maltahan, jos on totta!... Kies avita sinua silloin, Matikainen, jos olet väärin todistanut!

Matikainen (Saapuu, hämmästyy, pysähtyy oven suuhun.) Mitä?
(Itsekseen.) Vie sun saakeli! (Raapaisee korvallistaan.)

Mamman Liisa. Mitäkö? (Osottaa.) Mikäs se on tuo?... Häh? (Matikainen raapaisee päätään.) Sis-so!... (Puoli-ilkkuen.) Mitenkäs se nyt on se naimakaari!... Häh, Matikainen? Mars likemmä! (Sysää Kaisa Josefiinan luo.) Entäs nyt, Matikainen? Miten se nyt on naimiskaari? (Äänettömyys.)

Pekka Eevastiina (Itsekseen kytystellen.) Naimiskaari... naimiskaari... naimiskaari!... Yh-hyh-hyh!... Yh-hyhyh!

Mamman Liisa (Äkkiä, kuin tavallisessa asiassa.) Pekka! Nostappas tuolta eteisestä kätkyt tänne... Joutuin! (Pekka kiirehtii. Omituisesti.) Niin-kuin-niin, Matikainen. Soo, sinä juukelin poika!... Vai sinä aioit tuoda taloon valmiit rieskat... Että niinkuin sian olisit säkissä tuonut... Linkun-lankun! (Pekka tuo kätkyen.) Nyt... (ottaa patukan seinältä, uhkaavasti) nyt, Matikainen, paikalla lapsi siihen!... Sis-so, poika. (Matikainen tottelee, ottaa lasta.)

Kaisa Josefiina (Äkeissään.) Elä retuuta sitä... Mokokakin!

Mamman Liisa (Komentaen.) Sis-so!... Siivosti pitele!... Pitele vain siivosti, poika, perillistäsi!... So... ja nyt peitä hyvästi... ja että ei herää ja ala huutaa!

(Matikainen tottelee. Kaisa Josefiina järjestelee lapsen riepuja.)

Matikainen (Itsekseen, harmistuneena.) Vie perhana, mikä vahinko nyt tuli!

Mamman Liisa (Huutaa ovelta.) Löppö-Leena! Löppö-Leena hoi!

Löppö-Leena (Ulkona.) Hoi!... hoi!

Mamman Liisa (Matikaiselle, komentaen.) Ja nyt souvattamaan, tahi muutoin tällä! (Uhkaa patukalla.) So... ja siivolla. (Matikainen tuutii.) Sillä mitä ihminen kylvää, sitä hänen pitää korjata ja souvatellakin. Niin kuin Sana sanoo...

Löppö-Leena (Saapuu, kuin itsekseen.) Täss' on Löppö... Täss' on Leena... Sydän kurkussa rientää Leena. (Yskii.) Sydän... sydän kurkussa rientää Löppö huudon kuultuansa.

Mamman Liisa (Touhukkaana käskien.) Meneppäs sukkelaan ja sano Juikuriselle niin, jotta jos hänellä on naimiskaari puhdas, niin... (jyrkästi) tulkoon päättämään kaupat... (kopistaa piippuansa). Mutta sano, jotta jos ei ole puhdas, niin silloin... (jyrkästi) suu poikki koko asiasta! Niin kuin laissa on sanottu... Sano, jotta ei tästä Matikaisesta mieheksi ole... Se ruoja on tehnyt ryönät jo Kerimäellä ja ylitsekänyt lain käskyt.

Löppö-Leena. No siunaa sitä Matikaista! (Siunailee käsin ja elein.) No siunaa... siunaa sitä syntistä... sitä syntistä Matikaista!... Hyvä isä... hyvä isä!

Mamman Liisa (Ynseästi.) No, sitäkö siitä vielä siunailee!... Ei se akkimus siunaten parane. (Käskevästi.) So, Löppö! Ala painaa Juikuriselle!

Löppö-Leena (Hokee.) Painan... painan!... Painan... juosta painan Juikuriselle. (Lähtee, ovelta.) Juikuriselle painaa Löppö...

Mamman Liisa (Voitokkaana.) Niin ne seuloituvat ruumenet nisuista ihan itsestänsä, kun vain ihminen uskoo niin kuin minä. Ja nyt... nyt, Matikainen, tartu kätkeyn toiseen päähän!... (Koveten.) Joutuin! (Matikainen tottelee. Kaisa Josefiinalle.) Ja sinä, eukko, tuohon toiseen!... So!... Ja nyt kannatte kätkeyn kamariin ja souvatatte siellä, kunnes saadaan muualta asunto!... Mars, sanoi katteini nahkapojalle! (Vievät kätkeyn kamariin. Itsekseen päivitellen.) No, en minä olisi mokomaa uskonut Matikaisesta!... Kun olisi jutkauttanut ihan siinä pääkaressa. (Panee patukan seinälle.) Pahanhengen hyväks! (Pekalle.) Ja nyt, Pekka, mene, pane puuta saunan uuniin, jotta saa eukko pienensä pestä ja vaikka siellä asuakin. (Pekka tottelee. Pyörähtelee touhuissaan, laulaa kuten koko tapauksen unohtaneena.)

Ja suutari meni saunaan, ai saunaan, ai saunaan! Suutari tuli saunasta pois, ai-jai... jai-jai!

Silja (Saapuu.) No... Nyt on kaikki tehty!

Mamman Liisa (Vakavasti.) Mutta kuule, Silja. (Sormella varottaen.) Sinä pane se Härmän mies ensin kovan tutkimisen alle, sillä se on semmoinen vikuri sekin, jotta sitä et tiedä, mitä sen takana missäkin kylässä on. (Merkitsevästi.) Niin, niin, tyttö, sinä et tiedä miesten tapoja!

Silja (Ymmällä.) Mitä en tiedä? Jotta sillä on...?

Mamman Liisa. Mitäkö sillä on?... Katsoppas mitä Matikaisellakin oli... (avaa kamarin oven) näetkö?

Silja (Hämmästyen.) Hyvä isä!... Onko sillä lapsi?

Mamman Liisa (Kuin voitokkaana.) So, tyttö! Mitäkö voi miehillä takana olla!... Linkun-lankun!

Silja. Hyy-ii.

Mamman Liisa. Siis... siis, siis, tyttö!... Ota kova vala ja tutki kaikki ajoissa... ennen kun on tullut yhdeksi lihaksi. (Puuhailee viheltäen huolettomana äskeistä säveltä.)

Silja (Jyrkästi.) Mutta ei Jorkka ole semmoinen.

Mamman Liisa (Epäilevästi.) No-ooo!... Mene niistä takuuseen... Mene vain takuuseen miehistä, Silja... No, mutta siinäpä se on itsekkin. (Jorkka saapuu.) No, Jorkka, miten kaks se on se sinun naimisarkumenttisi?... Noo, ka, Härmän poika.

Jorkka (Reippaasti) Naimisarkumenttiniko!... Tuo tyttö se on minun naimisarkumenttini... Silja! (Yrittää kaapata.)

Mamman Liisa (Estää, kädet puuskassa.) E-hoh!... E-hoh, sanoi tään talon emäntä!

Jorkka (Kiehahtaen.) Mutta perrrrr!

Mamman Liisa. No, vaikka err, jos ei ole puhdas se... niin kuin tiedät!

Jorkka. Mikä se on se saakelin "se"? (Uljaasti.) Häh, kysyn minä?

Mamman Liisa (Topakasti.) Se että... katsoppas mitä on Matikaisella. (Avaava oven. Voitokkaana.) Näetkö, poika, mitä on sinun suvullasi?

Jorkka (Ovella, hämmästyen.) Matikainen! (Nauraa.) Onko sinulla jo "trahtamentti!" (Nauraa.) No sun saakeli sinua! Tyttökö se on vai poika? (Sulkee oven, nauraa.) Vai on miehellä jo valmiit eväät taipaleelle!

Silja (Epäilevästi.) Eihän sinulla vain ole?

Jorkka. No vaikka tuosta poikki! (Vetäisee kaulansa poikki.)

Mamman Liisa. No, jos ei, niin kaksi sormeaa pystyyn ja vala... Näin! (Nostaa sormensa.) Paikalla, poika!

Jorkka (Sieppaa puukonsa, nostaa sen pystyyn.) No vaikka itse puukko... Puukko ja naimakirja on aina puhdas tällä pojalla.

Silja (Reilusti.) No, niin se piti!

Mamman Liisa (Siljalle.) No, kun niin, niin niin... Ken tohtii nostaa sen päälle sormen, niin sillä on kaari puhdas...

Jorkka. No puhdas! (Kehuen.) Härmässä ei ole muuta tahrittua kuin puukko ja papinkirja, (rivakasti) puukko verestä ja papinkirja tuomarin töherryksestä. (Laulaa)

Puhdas on kaari ja kaunis on tyttö, ja kultani on kuin kukka...

(Äkkiä kuin reuhaten.) Ja tule pois sinä kultaseni. (Vie Siljaa käsipuolesta.) Höm Härmästä! Puteli viinaa ja kattila kahvia ja... (jatkaa äskeitä laulua mennessään.)

Kultani ääni on kaunis ja hellä ja hieno on hällä tukka.

Mamman Liisa (Katsoo akkunasta.) Sieltäpä se Juikurinenkin vetäytyy... Saa nyt nähdä, miten ovat sen ukkopahan asiat. (Löyhyttelee hameitansa. Vannoo.) Jos vain näyttää kippuroivan, niin silloin sillekin, että tuosta on viisi hirttä poikki. Jyrkkä peli ja kova meininki on tään tytön talossa!

Juikurinen (Saapuu, hymyillen.) Hyvää päivää, Liisa! Yksinkö sitä vain elää ja olla leiletellään?

Mamman Liisa. No... mistäpä tähän on ennättänyt ne "toiset" ottaa... Ja kuka niiden asiat sitte ottaessaan tietää.

Juikurinen. Ka, eihän niitä kuka...? joka ei elä merkeissä ja tunnustähdissä.

Mamman Liisa (Äkkiä.) No entäs mitenkäs ne ovat sinun asiasi siinä kohti?... (Tutkivasti.) Niin jotta onko jo kätkyttä tarvittu? (Kovana.) Mutta elä vikuroi nyt!

Juikurinen (Viisaasti, rauhallisesti.) Niin kätkyttäkö? Eipä sitä... muuta, minkä lie vähä lapsena ollessaan... Mutta omaan laskuun ei ole vielä se koje heilunut.

Mamman Liisa (Topakkana.) Onko se varma?... Niin jotta vaikka valalle.

Juikurinen. No vaikka ihan ijäiselle tuomiolle, niin hussanlullaa ei ole tarvittu!

Mamman Liisa. No, jos niin, niin kaksi sormeaa tuohon polvelle. (Nostaa polvensa ylös.) No! Vala ja kova kuin kivi!

Juikurinen (Panee sormet polvelle.) No, vaikka kaikki varpaatkin, niin ei väräytä selkäpiitä!

Mamman Liisa (Tyytyen.) Siis se asia on niin kuin Sana ja usko vaatii. (Selittäen.) Se Matikaisen pahuus kun oli tässä minulle mukeltaa valmiin pennun, niin tulee tässä jo varovaksi.

Juikurinen (Viattomana, muka hämmästyen.) Soo tuota... Vai on sillä jo se!

Mamman Liisa (Kummastellen.) O-on!... Eto miehen kutale vielä... niin jotta ei luulisikaan. (Touhuaa.) Ja sitä myötenpä tämä asia onkin sitte valmis... Sinä siis tahdot niin kuin myötä- ja vastoinkäymisessä...?

Juikurinen. Ka, mikäpäsiinä... Jos kerran otetaan ja heittäännytään yhdeksi lihaksi ja vereksi... (Hymyilee.) Niin jotta sittepä tämä asia laukesikin paljaan uskon avulla itsestään kuin Antti Auvisen housut.

Mamman Liisa. Mutta on siinä vielä yksi asia. (Naputtelee sormellaan patukkaa. Merkitsevästi.) Entäs tämä!... Linkun-lankun! Niin että jos vain vähäkään sitä "pimpelin-pompelia", niin tuosta tulee!

Juikurinen (Hymyilee.) Ka, johan ne kylällä siitä juttusivat, mutta tottapahan nyt miehinen mies tuon reisan sietää. Onhan sitä maailmassa kannettu raskaampiakin ristejä kuin tuo yksi patukka.

Mamman Liisa (Tenäten.) Jaa-a!... Mutta se pitää olla vastaan sanomatta, ja kuten Sanassa, että jos lyö oikealle, niin käännä vasen. Mutta jos niin, niin silloin kauppa kiinni ja papilta aamen!

Juikurinen. Ka, mitäpäsiinässä nyt turhalla tinkaa!

Mamman Liisa (Tenäten) Että siis ei toraa eikä riitaa ja sotaa ja tappelua?

Juikurinen (Hyvällä tuulella.) Ka, eipä sitä yleensäkiin sieltä meidän puolelta vastaan tapella ja aseilla lyödä... Siellä vain rojautellaan miehiä näillä pisto- eli leikkipuheilla, niin jotta se vihlaisee toisinaan munaskuita myöten.

Mamman Liisa. No, se on siis reilassa, se kohta... Mutta entäs Sana ja saarna...? Sillä se tiedä, jotta tässä talossa on Sana ja saarna niin luja, että se pitää kuin (nostaa polvensa ja lyö siihen) naulattu... Miten se on uskon kanssa?... Onko se luja?

Juikurinen (Pyyhkii hihallaan nenänsä.) Niin uskonko?... No, johan se on vakuutettu, jotta se on luja ja sitkeä kuin kissannahka...

Mamman Liisa (Pyörähtää.) No! (Nopeasti.) Muutapa tässä ei enää olekaan... Minä vain muuttaa sipaisen tämän puhtaan hameen päälleni, niin lopettaa höyräytän tään tyttönä olon, niin jotta peli vain soi ja polska leiskuu. (Panee puhtaan hameen päällensä. Äkkiä.) Osaatko sinä tanssia liihotusta?

Juikurinen (Kierrellen.) Ka, ainahan sitä on yhtä ja toista oppinut maailmanselällä kulkiessaan... Kun sitä on jo saanut vaeltaa jos minä.

Mamman Liisa (Touhuten.) No, jos et osaa, niin onhan se Miihkuli, tahi vaikka kuka muu. (Miihkuli saapuu.) Ka! Siinähän se Miihkuli tuleekin! (Juikuriselle.) No, ja nyt ala, Juikurinen, pitää huolta akastasi: pistäänny antamassa kauroja ruunalle ja sitte toimita pappi, joka samalla kastaa Matikaisen lapsen, jotta ei tarvitse kastamattomien pakanoiden kanssa asua saman katon alla... Joutuin, Juikurinen! Minä tässä touhuan Miihkulin kanssa. (Juikurinen lähtee.) No, mitä kuuluu, Miihkuli?

Miihkuli (Pyyhkii otsaansa isolla nenäliinalla.) Ei niin mitään kuulu; sinä, sanovat, kuuluu, menet miehelle, Liisa. Vot kuuluu!

Mamman Liisa. Ka, niinpähän tässä vielä höynäytyi... Mutta se rakkaus!... Niin-kuin-niin... Se on, näkyy, se rakkaus ihmisessä niin lujassa kuin perisynti ihmisen lihassa... Niin kuin ymmärrät. Sis-so!

Miihkuli (Purkaa tavaroitansa.) Se on oikein hyvä asia, rakkaus. Ylen on hyvä naineena olo!... Saat muiskut!... Saat pusut... A nyt sinulle myös täältä silkit... (Antaa ja itse valmiiksi pukee koruja.) Tästä näin... Oikein hienot myön silkit sinulle... Tästä tämän... Ylen on kaunis.

Mamman Liisa (Estellen.) No-oo... Mitä tästä koristaa... Vanhasta akasta! (Panee silkkihuivin päähänsä.)

Miihkuli. No sitte tulee nuori akka... Näin tämä... Ylen on nyt ihana akka... Jos ei olisi omaa kotona, niin pusut näin panisin (heittää sormisuukon.) Ah kun on makea pusu! (Punoo päätään.) No, synti... suuri synti on pusu vieraalta akalta!... Entä helvetti! Vhiu! (Viheltää.) Et uskalla niin ajatella pusua... Nyt tämä... korvarengas...

Mamman Liisa (Varottaen, kovana.) So, so!... Se on jo elämänkoreutta... Ja mikä on sitä, se on isästä paholaisesta... Sis-so!

Miihkuli. No, kun ei, niin ei sitä... Kun hän on isästä pirusta, ruoja... Kun hän on siitä, kestä on pusut, niin ei häntä...

Mamman Liisa (Katselee itseään.) No!... nytpähän tämä onkin jo kaunis kuin ruusu! (Nopeasti, pyörähtäen, ottaa piippunsa.) Annas kun tuosta vielä vetäisen savut. (Miihkuli antaa kiirehtien tulta.) Viimeiset tyttösavut vetäisen. (Syttyttää.) Pah... pah... pah!... Tattis vain tulesta! (Menee pankon luo, kuin hieman pyörähdellen, laulun mukaan lehahdellen ja hamettaan molemmin käsin löyhyttelemällä kohennellen. Laulaa piippu suupielessä.)

Nyt kukkivat ihanat ruusut!
Ral-lal-lal-lal-lal-lal-lal-laa!

(Sylkäisee lieteen. Jorkka tulee.) No, Jorkka! Nyt se muuttuikin jo Juikuriseksi... se mies. Mutta pohjallahan ne ovat aina paraat potaatit!

Jorkka. Että siis... siis Juikurinen!

Mamman Liisa. Ka, kestäväthän ne housut Juikurisenkin jalassa. Ja vaimo ja Sana se on joka pitää muuta jöötä. (Väkeä työntyy tupaan.)

Miihkuli (Korjaa tavaroitansa pois.) A vot jo väki! Tytöt ja pojat... ja vot ovat kihlajaiset. (Ihastellen,) Ah kuin ovat koreat tytöt! (Korjaa kiireesti tavaroitansa.) Kukkivat kuin ruusut, neitsykäiset! (Silja saapuu.)

Jorkka. Ihana on kulta pojalla!... Ja nyt sun-perrkutirallaa... viulut soimaan ja tanssitaan. (Juikurinen saapuu.)

Mamman Liisa. No, ka nyt kirkas peli ja polska!... Ja nyt se menee tämä tyttö, jotta heilahtavat helmet... Mutta... no... niin kuin sanottu!... Soita pelimanni liihotusta!

Kaikki (Hälisten.) Hyvä... Liihotusta!... Liihotusta!... Hyvä!

Jorkka (Riuskasti.) Eikös panna Härmän polskaa... jo järkiään! Niin että veitset välkkyvät ja punainen vuotaa!

Mamman Liisa (Käskevästi.) Suu poikki! Mitä siihen tulee, niin... (Äkkiä.) Joko ovat valmiit parit?

Kaikki (Hälisten.) Jo... Jo... Jo! Valmiit... Soittaja!

Mamman Liisa. Miihkuli!... Tule tanssi minun parinani liihotusta... Se ei tuo Juikurisen makkara osaa sitä.

Miihkuli (Kepsakkana.) A vot... Ilolla tanssin... Ylen ilolla tanssin... vaikka hänestä synti tulisi... vaikka kuolema perisi.

Juikurinen (Lupaa antaen, ettei näyttäisi olevan hamevallan alla.) Ka... minun puolestani ei ole estettä... vaikkapa nyt Miihkuli!

Mamman Liisa (Puoleksi toruen.) No! Joko siinä alat isännöidä!... Muista sinä vain se... (omitusesti) niin, no, se. (Antaa piippunsa.) Ja imeksi tuota piippua, jotta ei sammu sillä aikaa kun minä tanssia pyöräytän pois koko tään tyttönäolon ja ottaa sipaisen selkääni eukonnaht.

Juikurinen (Tottelee.) Ka... alkaa häntä sitte jo rakastaa ja kunniassa pitää... vaikka tätä piipputulta vireillä pitäen... (Soitto alkaa.)

Mamman Liisa. No! (Sylkäisee kämmeneensä, hieraisee kämmeniään yhteen ja liihottelee sitte kankeana kädet puuskassa edes takaisin, huulet kiinni puristettuina, silmät aivan napillaan päässä. Miihkuli samaten vastapäätä reuhkaisee hyvin kepeänä. Toiset ovat kuin piirissä ympärillä, tehden hieman liikkeitä.) No näin!

Miihkuli (Hyvillään hokien.) Vot näin!... Vot... vot!

Mamman Liisa (Muutamia kertoja edes takaisin liihotettuansa sylkäisee taas kämmeneensä, hieraisee käsiänsä yhteen, polkee jalkaa, ojentaa kätensä Miihkulille ja pyörii tämän kanssa. Toiset pyörivät nyt parittain. Käsiään Miihkulille ojentaessaan.) No, nyt jo.

Miihkuli. A nyt!... Vot nyt! (Pyöriä reuhkaisee.) Nyt menee se tyttöys sinulta, Liisa.

Mamman Liisa. Tyttöys meni, mutta akkuus alkaa. (Sylkäisee pivoonsa.) Pyöritään, Miihkuli, kovasti... Nyt!

Miihkuli (Sylkäisee kämmeneensä, lyö jalkaa maahan, pyörii Liisan kanssa reuhkaisten.) Hih!

Mamman Liisa (Yhtyy hihkaisuun.) Niin-kuin-niin!... Linkun-lankun.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KUN RUUSUT KUKKIVAT: 5-NÄYTÖKSINEN
HUVINÄYTELMÄ ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

**Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™
electronic works**

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work

(any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic

works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation’s EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state’s laws.

The Foundation’s business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation’s website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary

Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.